БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 279 (8804)
НОЯБРИИН 27
ЧЕТВЕРГ
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Арадай ажана байдалай улам һайжархын түлөө

Эдэ үдэрнүүдтэ республимнай ажалшад бүхы совет радтаяа хамта 1959—1965 нуудта СССР-эй арадай ажаые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай КПСС-эй XXI ъезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүые тон ехэ урма баяртайгаар шэн хэлсэжэ байна. Хори, руунаһаа Аха, Түнхэн хүрээр, Зэдэ, Ториһоо Баргажан, румкан хүрэтэр—хаа хаанай ажалша арад түмэн—хүдэлмэришэд, колхознигууд, ала хаагшад, соёл культурын дэлмэрилэгшэд манай арай гайхамшагта илалтануые согсолһон, орон дотороо оммунизм байгуулха асари зорилго табиһан энэ түүхээ документые үнэн зүрхэнһөө йшаажа байһанаа мэдүүлнэ.

Ерэхэ долоон жэл соо комнизмын материально-технискэ база үргэнөөр байулха, манай Эхэ ороной кономическа болон бэеэ хамалгын хүсэ шадалые улам ашадань ехэдхэхэ, энээнтэеэ мта совет арадай ургажа йгаа материальна болон юун бодолой эрилтэнүүдые ри дүүрэнээр хангаха гол рилгонууд табигдана.

Ниитын үйлэдбэри хүгжөөнэй, ажалай бүтээсэ дээшэүлһэнэй ашаар, арад зонойн ажана байдалые саг үрлжэ һайжаруулха гээшэ соалистическэ обществын хүгэлтын хуули ёһон болоно гээ манай арад мэдэнэ. Арадай жахые хүгжөөхэ даабарита онуудые гаргаха зуураа, май Коммунистическэ партирын жэлнүүдтэ ажалшайнгаа ажана байдалые бүри ээр һайжаруулха зорилго бина.

Мүнөө үедэ совет арадай бьяата ажалаар хүсэ ехэтэ ромышленностьтай, хүгжэнги үдөө ажахытай болоод байхааа, ойрын жэлнүүдтэ манай дэлмэришэн анги, колхозно ряашад, интеллигенци—бүы Совет ороной хүнүүд бүри йнаар ажаһууха, ургажа йгаа материальна болон оюн бодолой эрилтэнүүдээ үрин түгэс хангаха юм.

Арадай ажахые хүгжөөхэ аабарита тоонууд тухай элидэлэй тезисүүд соо совет арай ажана байдалые улам саадань һайжаруулха үргэн э хэмжээ-ябуулганууд хаалагданхай. Ерэхэ долоон элэй туршада арад зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа бүэн гаргалга эрид дээшэлхэ. Хото городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта 15 миллион квартира, хүдөө нютагуудта колхознигууд болон интеллигенциин хүсөөр 7 миллион шахуу байрын гэр баригдаха эргэтэй. Энэ үе соо Советскэ Союзай национальна доход 62—65 процент хүрэтэр, хүдэлмэришэн болон алба хаагша бүхэнэй бодото олзо доходынь дунда зэргээр 40 процент хүрэтэр, колхознигуудай бодото олзо доходынь мүн лэ 40 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Салин хүлһэ гуримшуулжа, бага салинтай гү, али дунда зэргын салинтай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһые дээшэлүүлхын түлөө горьтойһон хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Энэ талаар долоон жэлэй туршада бага салинтай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһэн нэгэ һара соо 270—350 түхэригһөө 500—600 түхэриг хүрэтэр дээшэлүүлэгдэхэ юм. Пенси түлэлгэ мүн гуримшуулагдан һайжаруулагдахаар хараалагдана. Тиигэжэ эгээн бага пенсинүүд дээшэлүүлэгдэхэ ёһотой.

Үнэ сэнгүүдые доошолуулха талаар партиин Центральна Комитедэй баримталдаг хараа шугам Совет ороной хүнүүдэй ажана байдалай улам һайжарха ябадалда туһатай байна бшуу. Ниитын эдеэ хоол бэлдэдэг газарнууд олошоруулагдажа, ажал хүдэлмэринь һайжаруулагдажа, эдеэ хоолой үнэ сэнгүүд доошолуулагдахаар хараалагдана. Хүүгэдэй яслинууд, садууд, һургуули-интернадууд, тэрэшэлэн үндэр наһатайшуулай байха гэрнүүд олошоруулагдаха юм.

Ерэхэ долоон жэлэй туршада бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан хүдэлмэриин сагай хороогдохо ушар тон ехэ удхашанартай. 1960 ондо хүдэлмэришэд болон алба хаагшад долоон часай хүдэлмэриин үдэртэй болохо, мүн шулуу нүүрһэнэй, ашагта малтамалнуудай промышленностиин шухала професситэй газар доро хүдэлдэг хүдэлмэришэд үдэртөө зургаан час хүдэлдэг болохо. 1964 онһоо эхилжэ, долоон хоног соогоо 35—30 час ажалладаг, хоёр үдэр амардаг болохоор хараалагдана. Иимэ хэмжээ-ябуулгын бэелүүлэгдээд байхада дэлхэй дээрэ эгээл богонихон хүдэлмэриин үдэртэй, эгээл богонихон хүдэлмэриин долоон хоногтой болохобди!

1959—1965 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд дотор хэлэгдэһэн ажана байдалые улам саашадань һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд республикымнай бүхы ажалшадые коммунизмын илалтын түлөө габьяата ажалда зоригжуулна. Орон доторнай дэлгэржэ эхилһэн мүнөө үе сагай агууехэ хүдэлөөн — коммунистическэ ажалай бригадануудые эмхидхэлгэ манайшье республика дотор ехэ халуунаар һайшаагдаба. Зохёон байгуулгын эршэтэ ажалаар арад зоноймнай материальна болон оюун бодолой баялиг арьбажана, коммунизмые эдэбхитэйгээр, ёһо мэдэнгеэр байгуулжа байһан шэнэ хүнүүд ургана. Тэдэнэр Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр хүсэ ехэтэй индустрияа, механизированнэ хүдөө ажахыгаа, социалистическэ соёл культураяа улам саашадань хүгжөөнэ.

Түрэл партиингаа XXI съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтахын түлөө хамсыгаа шамажа оролсоһон республикынгаа ажалшадай эдэбхи үүсхэлые, хэшээл оролдолгыень шударгыгаар дэмжэн, орон дотороо коммунизм байгуулхын, совет арадайнгаа ажабайдалай улам бүри һайжархын түлөө агууехэ тэмсэлдэ арад зоной бүхы хүсэ шадалые элсүүлхэ гээшэ нютагуудтахи партийна организацинуудай нангин уялга мүн.

Коммунистическэ ажалай бригадануудта хабаадагшадай түрүүшын суглаан

ЛЕНИНГРАД, ноябриин 25. (ТАСС). Коммунистическэ ажалай адын үндэр дээдэ нэрэ зэргэдэ эхын түлөө социалистическэ рысөөн орон дотор бүри үргэнөөр эржэ байна.

Коммунистическэ ажалай бригадануудта хабаадагшадай түрүүшын аан Таврическа ордон соо мүэр болобо. КПСС-эй областной итедэй нэгэдэхи секретарь И. В. ридонов суглаанда хабаадагта хандан үгэ хэлээ. Удаань мунистическэ ажалай бригададай нэрэзэргын түлөө Ленинта мүрысөө үүсхэһэн металлиха заводой токарь Михаил Рома болон бусад үгэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад хандалга алан абажа, коммунистическэ ажалай коллективүүдэй нэрэзэргын түлөө мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхыень Ленинградай, мүн областиин ажалшадые халуунаар уряалаа.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ суглаанда хабаадагшадай эльгээһэн амаршалгын бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Бидэнэр коммунистическэ ажалай бригадануудта хабаадагшадые бүри олон болгохобди. Владимир Ильич Ленинэй заабари бэелүүлэн, коммунистическэ ёһоор ажаһуухабди, ажаллахабди, һурахабди. Коммунистическэ байгуулалтын агууехэ хэрэгтэ, долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ бүхы хүсэ шадал болон мэргэжэл шадабаряа зорюулхабди».

Тарбагатайнхидай үүсхэлые дэмжэнэбди

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые манай фермын хүдэлмэрилэгшэд ехэ һонирхолтойгоор шудалжа байна. Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бидэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, бүхы хүсэ шадалаараа оролдохобди.

Партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө Бүрдэнэй һаалишад шангā тэмсэл хэжэ байнхай. Бидэ съездын хүндэлэлдэ үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һааха уялга абаһан байнабди.

Һаалишаднай тэрэ уялгаяа һайнаар дүүргэжэ байна. Арба һарын туршада үнеэн бүриһөө 2135 литр һү һаагаабди. Аймагай фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ манай Бүрдэнэй фермэ түрүүлнэ. Эрхим һаалишад Д. Улзытуева, Д. Гармаева, Д. Дабаева, Н. Хайдапова болон бусад үнеэн бүриһөө 2110—2362 литр һү һаагаа. Тиихэдэ би 2175 литр һү һаагааб.

Үбэлэй сагта һү һаалгаяа доошолуулхагүйн түлөө оролдохо шухала. Манай фермэ үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Урдынхида орходоо бүдүүн болон бусад тэжээл нилээд ехээр бэлдэгдээ. Тарьянай газар дээрэһээ һолоомо суглуулагдажа, фермын газаа зөөгдэнхэй. Мүн үбэлдөө хүрэхэ үбһэн хэрэгтэй газартаа зөөгдэжэ һүрилэгдөө. Үнеэдэй, тугалай байра һайнаар дулаалагдаа. Тэжээлэй цех соо уһа халааха түхеэрэлгэ тэдхогдожо байна. Энэ хүдэлмэри ойрын үдэрнүүдтэ дүүрэхэнь. Иигэжэ үнеэд дулаатай сагтаа бүлеэн уһа садатараа уудаг болохонь. Мүнөө үнеэдээ байрадань уяада байлгажа харууһалнабди. Үнеэдтэ рационой ёһоор үбһэ, һолоомо, силос, концентрат үгтэнэ.

Тарбагатайн Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай үүсхэлые бидэнэр халуунаар дэмжэнэбди. Үбэлдөө үнеэн бүриһөө хахад пүүдһээ доошо бэшэ һү һаахын түлөө тэмсэжэ эхилээбди. XXI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр үнеэн бүриһөө 700 литр һү һааха уялга абаабди.

Алдарта партиингаа түүхэтэ съездын угтамжада абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүйгөөр, бүтээсэтэйгээр хүдэлхэбди.

Н. Ванчикова,
Кяхтын совхозой хоёрдохи фермын һаалишан.

Республикын колхозуудта һү һаалгын ябаса тухай

1958 оной ноябриин 20-ной мэдээн

Аймаг	1957 онойхитой сасуулхада 1958 ондо һаагдаһан һүн (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (кг.): 10 һара 20 үдэр соо	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (кг.): Тэрэ тоодо ноябрь һарын 2-дохи декада соо
Баргажанай	99,3	1000	13
Байкало-Кударын	111,6	1351	14
Бичурын	103,5	1273	23
Зэдын	93,7	1171	18
Яруунын	86,5	1061	11
Заиграйн	95,5	1098	9
Закаменай	99,1	628	10
Иволгын	111,2	1389	23
Кабанскын	111,1	1551	16
Хэжэнгын	97,5	953	9
Кударын	103,5	1404	18
Курумканай	95,8	982	11
Кяхтын	99,1	1400	21
Мухаршэбэрэй	96,2	1116	16
Прибайкальска	96,4	1555	17
Сэлэнгын	99,0	1383	30
Тарбагатайн	100,8	1336	30
Ториин	88,7	979	14
Түнхэнэй	104,8	1088	11
Хориин	82,0	957	11
Баунтын	119,8	1147	14

КОММУНИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨН УЛАМ ДЭЛГЭРНЭ

Орденто заводтоо шалгарагшад

Коммунистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар Москвагай ажалшадай шэнэ үүсхэл орон доторнай үргэнөөр дэлгэржэ байна. КПСС-эй XXI съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ байһан Улан-Удын паровозо-вагонио заводой хүдэлмэришэд энэ үүсхэлыень үргэнөөр дэмжэбэ. Заводой цех бүхэндэ коммунистическэ ажалай бригадын нэрэзэргын түлөө тэмсэл эхилээ.

Николай Болдыревой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада (түмэр дархалалгын цех) завод соогоо түрүүлэн, коммунистическэ ажалай бригада болохо байһанаа мэдүүлбэ. Бригадынь гэшүүд коммунистическээр хүдэлмэрилжэ эхилхэ зуураа, халаан бүхэнэйнгөө нормые 180 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэ уялга абаһан байна.

Тус бригадынхид бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Халаан соо паровозой 67 деталиин түмэр бэлэдхэхэ нормоёо 100 хүрэтэр дүүргэнэ. Ноябриин 24—25-най үдэрнүүдтэ шплинт бүтээхэ нормоёо хоёр дахин дүүргэхэ зуураа, нэгэшье голодоһо гаргаагүй байна.

Түмэр дархалагшадай һүүлээр заводой бусад цехүүдтэ коммунистическэ ажалай бригадануудай нэрэзэргын түлөө тэмсэгшэд олошоржо байна.

— Манай бригадые коммунистическэ ажалай бригада болгохые гуйнабди. Бидэнэр долоон жэлэй түсэбые зургаан жэл соо дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохобди,— гэжэ зэд шудхалгын бригадын гэшүүдэй заводойнгоо парткомдо бэшэһэн мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Энэ бригадада аха дүүнэр Владимир, Геннадий Соболевтан, Виктор Денисов гэгшэд хүдэлмэрилдэг юм.

Эдэ залуушуул абаһан уялга соогоо гансал ажалай үндэр бүтээсэ туйлахабди гэжэ хэлэнэгүй, харин ажабайдалдаашье, олоной дундашье коммунистическэ обществын ёһо гуримые эрхим һайнаар сахиха тушаагаа үгэеэ үгэнэ.

Түмэршэ дархашуулай бригада продукциин шанарай талаар өөһэдын тамгатай болохо гэжэ шиидэнхэй. Тэрэнэй тулада өөһэдынгөө шадабари мэргэжэл, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлжэ эхилээ. Николай Болдырев хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулиин 7-дохи класста, Петр Михайлов, Валентина Макарова гэгшэд техникумдэ һуралсажа байна.

Иигэжэ Ленинэй орденто ПВЗ-гэй эрхим хүбүүд, басагад эдэ үдэрнүүдтэ ажал хэрэгтээ, ажабайдалдаашье үльгэр жэшээ харуулжа эхилбэ.

П. Чебунин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) бригадир В. А. Соболев, бригадын гэшүүд Г. А. Соболев, В. Л. Денисов гэгшэд ажаллажа байна.

В. Муллерай фото.

Коммунистическэ ажалай бригадада жагсахамнай

Бидэнэр КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые айхабтар ехэ анхаралтайгаар шудалжа байнабди. 1959—1965 онуудта хараалагдаһан даабарита тоонуудтай танилсаад байхада үшөө шангаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха урма зориг түрэнэ. Тииншьегүй яахаб. Түрэл партимнай коммунистическэ байгуулалтын түүхэтэ ехэ түсэбүүдые хараалаад, зүбшэн хэлсэхые арад зондоо хандаа ха юм.

Эдэ тезисүүдэй ажалшан зоной дунда зүбшэн хэлсэгдэжэ байхадань оронoймнай томо томо предприятинуудта коммунистическэ ажалай бригаданууд эмхидхэгдэжэ, коммунизм тээшэ зорихо шэнэ хүдэлөөн дэлгэрбэ. Энэ үүсхэлые бидэнэр халуунаар дэмжэжэ, үнэн зүрхэнһөө һайшаагаад, өөһэдөө коммунистическээр ажаллаха, ажаһууха гэжэ шиидээбди.

Энээнһээ хойшо фермэ дээрэ ажалаа бүри һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, фермэеэ коммунистическэ гуримтай болгохын түлөө тэмсэжэ эхилхэмнай. Тиихэдээ ажал хүдэлмэреэ гүйсэд оньһожоруулжа, малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэбди.

Коммунистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо 1965 он болотор үнеэн бүриһөө жэлдэ дунда зэргээр 5 мянган литр һү һаахабди. 1959—1965 онуудай турша соо фермэдээ бүхы классай үүлтэртэ үнеэдтэй болохобди. Үнеэдэймнай 30 процентнь элитнэ үүлтэрэй болгогдохо. Тиихэдэ Саянтын һаалишадай жэшээгээр КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ үбэлэй гурбан һарада үнеэн бүриһөө 800 литр һү һаахабди.

Хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула ажалдаа үнэн зүрхэнһөө, оролдосотойгоор хандажа, наукын туйлалта, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, бэлэдхэгдэһэн тэжээлээ зүбөөр гаргашалха ёһотойбди. Фермэ дээрээ ариг сэбэрые, ажалайнгаа журамые наринаар сахиха гээшэ манай гол зорилго мүн. Ажал хүдэлмэреэ зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулжа, коммунистическээр ажаллахын тула бидэнэр эгээл эрхим малшан болохо ёһотойбди. Тиимын тула малшанай ажалые һайнаар шудалжа, олоһон эрдэмээ, дүй дүршэлөө ажал дээрэ шадамараар хэрэглэхэ болонобди.

Фермымнай хүдэлмэришэдэй олонхинь комсомолшууд, залуушуул юм. Бидэнэртэй хамта республикымнай суута һаалишад П. Галсанова, Б. Буянтуева, Д. Цырендоржиева болон бусад хүдэлнэ. Эдэнэр мал ажал дээрэ арба гаран жэл соо хүдэлхэдөө коммунистическэ ажалай жэшээ харуулжа ябаа. Тэдэнэйнгээ жэшээгээр бидэнэршье ажаллахаар зоригжонобди.

Дунда һургуули дүүргээд, комсомолой путёвкоор ерэһэн табан хүн манай фермэдэ бии. Бэшэмнай хүсэд бэшэ долоон жэлэй һургуулитай юм. Һаалишаднай бэлиг шадабаряа дээшэлүүлхээр шиидэнхэй. Жэшээлхэдэ һаалишад Лида Замураева, моторист Борис Цыдыпов гэгшэд Улан-Удын зооветеринарна институтда заочноор һураха юм. Мүнөө фермэдэмнай зооветеринарна һуралсал эмхидхэгдэжэ байна. Эндэ фермын бүхы залуу һаалишад мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ юм. Бидэнэр ниитэ һуралсалаа, политическэ эрдэмээ бүгэдөөрөө заатагүй дээшэлүүлхэбди.

Мүнөө бидэнэр һара бүри нэгэ дахин тематическа вечернүүдые үнгэргэжэ, өөһэдынгөө хүсөөр наада, концерт, табижа, хүхюун зугаатай, культурнаар амаржа байхаар шиидээбди. Коммунистическэ ажалай журамые эбдэһэн хүн шэнэ бригадын гэшүүн байжа шадахагүй. Тиимэһээ бидэнэр зориһон хүсэлөө бэелүүлхын тула эрид тэмсэхэбди.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын малшадай даабаряар.

Ц. Батуев, КПСС-эй гэшүүн, фермые даагша; **И. Матвеев,** зоотехник; **Б. Цыдыпов,** фермын моторист; **М. Савинова, С. Дамбаева, Л. Замураева, Д. Д. Будажапова, Т. Дараева** болон бусад һаалишад.

Хонишод мүрысэнэ

Хориин «Коммунизм» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Борисов, парторганизациинь секретарь нүхэр Аюшин) хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө нилээд ехэ оролдолго, үүсхэл гарган ажаллана.

Тэндэхи хонишод нооһо хайшалха түсэбтэ даабаряа холо үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Жэшээлбэл, Базар-Сада Жамьяновай даадаг отарынхид 672 хониной тус бүриһөө дунда зэргээр 2,8 килограмм нооһо хайшалха аад, харин 3,316 килограмм нооһо абажа, түсэбһөө гадуур 384 килограмм тушаагаа. Тиихэдэнь Дондок Дугаровай отарынхид хонин бүриһөө 3,09 килограмм хайшалаад, түсэбөө 386 килограммаар үлүүлээ юм.

Хонидоо зоотехническэ заабариин ёһоор, оролдосотой бэрхээр харууһалжа, нооһо ехээр абаһан хонишодто нэмэлтэ түлбэри мүнгөөр үгтөө. Дүршэлтэй хонишод Дондок Дугаров 1170 түхэриг, Базар-Сада Жамьянов 1160 түхэриг, Цырендулма Батуева 830 түхэриг абаа.

Тус колхозой гүрэндэ худалдаһан нооһон урда жэлнүүдэйхидэ орходоо шанарайнгаа талаар нилээд һайжаруулагдаа. Гүрэндэ тушааһан бүхы нооһоной 52,1 процентнь нарин, үлэгшэнь нарибтар болоһон байна бшуу. Энэ хадаа һүүлэй жэлнүүдтэ хонидой үүлтэрые һайжаруулха талаар горьтой хүдэлмэриин хэгдэһэниие элитээр гэршэлнэ. Мүн хонидые хабарай, зунай, намарай бэлшээридэ зүбөөр ябуулжа, ороо̄һо тарьянай һуурида адуулаад, хүшэ шадал ехэтэй, мяхалиг болгохо тухай горьтой анхарал табигдадаг. Хонин һүрэгһөө оруулагдадаг олзо доход дээшэлнэ. Энэ жэлдэ гансахан хониной нооһо гүрэндөө худалдажа, 832 мянга шахуу түхэригэй олзо абаа.

Түрэл партиингаа ээлжээтэбэшэ съездын хүндэлэлдэ эндэхи хонишод социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсаад, хонидоо һайнаар үбэлжөөндэ оруулаа. Нэгэшье хони гарзалуулангүй, тобир һайнаар ондо оруулхын түлөө хонишон бүхэн шангаар тэмсэнэ. XXI съезд дээрэ нүхэр Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые колхозойхид зүбшэн хэлсэжэ, ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб табижа байна.

Г. Цыреторов.

Министерствын шанда хүртэбэ

Республикымнай Хүдөө ажахын министерство 1958 ондо хонидые нооһонойнь шанарай талаар илгаха хүдэлмэри һайнаар үнгэргэһэнэйнь түлөө колхозуудай зоотехник болон научна хүдэлмэрилэгшэдые мүнгөөр шагнаба.

Хүдөө ажахын министерствын шанда хүртэгшэдэй дунда Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой зоотехник К. А. Торгашин, Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник Е. И. Шевлякова, «Ошон» колхозой (Мухаршэбэр) зоотехник Б. Д. Мижитов, зооветинститудай мал ажалай кафедрые даагша Р. П. Пилданов болон бусад бии.

В. Шнайдер.

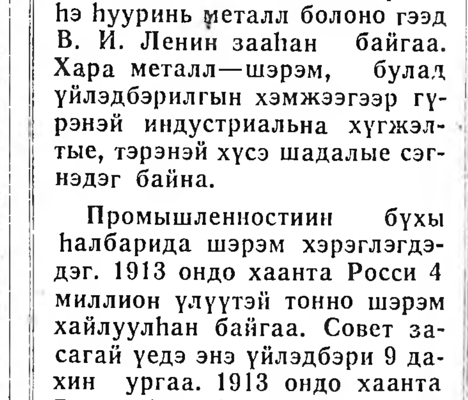

Шэрэм гээшэмнай эгээл шухала металлнуудай нэгэн юм. Мүнөө үедэхи хүгжэлтын үндэһэ һууринь металл болоно гээд В. И. Ленин зааһан байгаа. Хара металл—шэрэм, булад үйлэдбэрилгын хэмжээгээр гүрэнэй индустриальна хүгжэлтые, тэрэнэй хүсэ шадалые сэгнэдэг байна.

Промышленностиин бүхы һалбарида шэрэм хэрэглэгдэдэг. 1913 ондо хаанта Росси 4 миллион үлүүтэй тонно шэрэм хайлуулһан байгаа. Совет засагай үедэ энэ үйлэдбэри 9 дахин ургаа. 1913 ондо хаанта Росси Англиһаа, Франциһаа 2,5 дахин бага шэрэм хайлуулдаг байгаа һаа, мүнөө Англи, Франци, Бельги гурбанһаа һураггүй ехые үйлэдбэрилдэг болообди.

Жэл бүри олон доменно пээшэнгүүд бодожо байдаг. Ороной зүүн зүгтэ гурбадахи металлургическа базын шэнэ шэнэ предприятинууд бодхоогдожо байнхай. Зүүн зүгтэ, тэрэ тоодо Зүүн Сибирьтэ шэнэ предприятинууд баригдахаар хараалагдана. 1965 ондо 65—70 миллион тонно шэрэм хайлуулхаар хараалагдана.

1965 ондо манай орон Америкын мүнөө хайлуулдагай шэнээн шэрэм хайлуулха.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые угтуулан

„1959—1965 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ДААБАРИТА ТООНУУД ТУХАЙ" НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВОЙ ХЭХЭ ЭЛИДХЭЛЭЙ ТЕЗИСҮҮДЫЕ СЪЕЗДЫН УРДА ТЭЭ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

☆ ☆

АЖАХЫГАА ХҮГЖӨӨХЭ ТҮСЭБ

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб тухай партиин XXI съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые бүхы совет хүнүүд, тэрэ тоодо Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозойхид халуунаар дэмжэн, зүбшэн хэлсэжэ, һанамжа, дурадхалнуудаа оруулжа байнхай.

«Эрдэм» совхоз ороо̇һо таряа ехээр таридаг, мал олоор үсхэдэг ажахы юм. Тиимэһээ ажахын эдэ гол һалбариие хүгжөөхэ тухай онсо анхарал табигдадаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа мал һүрэг горьтойгоор олошоруулагдаа. 23 мянган толгой хонин, 4 мянган эбэртэ бодо мал, хоёр мянга гаран гахай, найман зуугаад морин, 10 мянган толгой тахяа шубуун энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ хүшэ шадал һайнтайгаар оруулагдаба.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөн мүнөө жэл малшадай дунда хүсэтэйгөөр дэлгэржэ, зарим тэды амжалта туйлагдаа. Совхоздо жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1600 гаран литр һүн һаагдаа. Тиихэдэ хоёрдохи отделениин һаалишад үнеэн бүхэнһөө 1900-гаад литр һаагаад байна. Иигэжэ һү абалга нёдондонойхиһоо ехэдхэгдээ. Мүн **гүрэндэ һү худалдаха түсэб дүүргэгдээ, жэлэй һүүл болотор үшөө 1000 центнер тушаагдахань.**

Дүршэл шадабари ехэтэй һаалишад Мария Лукащук — 2400, Акулина Оленникова — 2300, Анастасия Романюк 2000-гаад литр һү үнеэн бүриһөө һаагаа бшуу.

Түрэл партиингаа съездые угтуулан, ноябрь — декабрь — январь һарада үнеэн бүриһөө 700 килограмм һү һааха тухай Саянтын малшадай уряае совхозойхид хүндэтэйгөөр хүлеэгээд, шэнэ уялгануудые абана.

Хонишодшье һаалишадһаа үлэнэгүй. Энэ жэл 100 хонин бүриһөө 106 хурьган абтажа түлжүүлэгдэнхэй. Хонидой тоо толгой 48 процентээр олошоруулагдаа. Нооһо абаха түсэб 117 процент дүүргэгдээ һэн.

Хонишод нүхэр Машуев, Дармаев, Чимитов болон Сандак, Шоён, Тыкше Цыбиковтэнэй бригадынхид 100 хонин бүхэнһөө 110 — 140 хурьга абажа түлжүүлээ.

Совхоздо дунда зэргээр хонин бүриһөө 3 килограмм нооһон хайшалагдаа...

Хонишод үбһэ тэжээлэй 50—70 процентые газаагаа асаржа һурилөө. 1-дэхи, 2-дохи, 4-дэхи отделениинүүдэй фермэ, отаранууд һолоомынгоо хахадые шэрэжэ асараа. Үлөөшэ һолоомонь поли дээрэ һүрилэгдөөд, тэжээл хубаадаг хүндэ тушаагдаа юм.

Малай тоо толгойн олошорхотой хамта шэнэ барилга олоор хэгдэнэ. Эхэ хонидой зургаан отарын хорёо хотонь ехэдхэгдээ, гурбан кошара шэнээр баригдаба. Гурбан отарын хонид һайн байрада оруулагдаа. Тус бүридөө 2400 үнеэдэй байха хоёр шэнэ байра, шубуунай хоёр байра ашаглалгада үгтөө.

Тэжээл гамтай, зүбөөр гаргашалхын зорилгоор малшад үбһэнэй ехэнхи хубиие үбэлжөөнэйнгөө газарта зөөнхэй.

Мал ажалай хүдэлмэри оньһожоруулха, фермэ, отарануудые уһаар хангаха асуудал бодомжологдонхой. Һүнэй-товарна фермэнүүдтэ дүүжэн харгы бии, тэжээл буйлуулдаг түхеэрэлгэнүүдые заһажа тодхоо. Хоёрдохи отделениин һүнэй-товарна фермэдэ автоуһалуури түхеэрэгдэжэ байнхай. Совхоз үрэмдэжэ малтагдаһан олон худагтай. Иимэ худагуудай хажууда уһа бүлеэдхэхэ түхеэрэлгэтэй томо бак табигдаһан байна. Үбэлжэлгын үедэ бүхы һаамхай үнеэдынь бүлеэн уһаар уһалагдаха.

Уһанһаа холо байрлаһан фермэ, отарануудта уһа шэрэжэ байха хоёр тусхай автомашина бии.

Совхозой дирекци, партийна, профсоюзна организаци малшадай ажаһуудалай, культурна эрилтые саг соонь хангаха тухай ехэ анхарал табидаг. Мүнөө жэл хонишодой табан бригадада хуушан гэрнүүд һэльбэн заһагдаа, мүн олон гэр шэнээр баригдаа. Отара, фермэ бүхэн радиоприёмнигуудтай, орон дотор, дэлхэй дээрэ боложо байһан һонинуудые дуулажа байдаг. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, агитаторнууд малшадтай элдэб асуудалаар хөөрэлдөө хэдэг.

Ерэхэ долоон жэлэй туршада, 1965 ондо хонидой тоо 50 мянганда хүргэгдөөд, үүлтэрынь эрид һайжаруулагдажа, гол түлэб нарин, нарибтар нооһотой болгогдохо байна. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм нооһо хайшалдаг болохоор хараалагдана. 5,5 мянган толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 2 мянган үнеэтэй болохо. Жэлдээ үнеэн бүриһөө 2900 — 3000 литр һү һаахаар түсэблэнэ. Малайнгаа тоо толгойе ехээр олошоруулхатай, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэтэй хамта үбһэ тэжээл бардам элбэгээр бэлдэхэ ушартай болоно бшуу. Кукуруза, наран сэсэг, тэжээлэй корнеплодуудые бүри ехээр таридаг, үндэр ургаса абадаг болохо байна. Жэл бүри сабшаландаа, тэжээлэй ургамал таридаг газартаа 30-аад мянган тонно наг шэбхэ гаргаха, **уһалагдадаг газарай талмайе 3 мянганһаа 5 мянга хүрэтэр үргэдхэхэ.**

Хүдэлмэреэ оньһожоруулжа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлэн, һайн шанартай, химда сэнтэй продукци ехээр абадаг болохын түлөө бодото хэмжээнүүдые хараалаа.

Энэ түсэбөө совхозой малшадай бэелүүлхэнь лабтай.

М. Фалилеев.

☆ ☆

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые манай республикын ажалшад бүхы совет арадтаа хамта баяртайгаар угтажа, зүбшэн хэлсэнэ, һанамжа, дурадхалнуудаа оруулна. Зураг дээрэ: ПВЗ-гэй вагон буридүүлдэг цехын мастер О. Синёвой бүлэнэртэ тезисүүд тухай хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

Ажалшадай дурадхалнууд

Коммунистическэ партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые, һургуулиие ажабайдалда дүтэ болгохо тушаа тезисые аймаг, город, цех, фермэ, бригада бүхэндэ зүбшэн хэлсэжэ, һайшаан дэмжэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүдые, ажалшадай оруулһан дурадхалнуудые аймагай, городой газетэнүүд эдэ үдэрнүүдтэ олоор хэблэжэ байна.

***

Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь В. Садовскиин статья Байкало-Кударын аймагай «Байгалай колхозник» газетэ хэблээ. Ороо̇һо тарянай ургасые али болохо хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гээшэ долоон жэлдэ колхоз, совхозуудай үмэнэ табигдаһан шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула таряалангаа ехээр үтэгжүүлхэ, наг шэбхэ ехээр гаргаха хэрэгтэй. Теэд шэбхэ ашаха, буулгаха хүдэлмэришье оньһожоруулагдаагүй дээрэһээ энэ хүдэлмэри мууса хэгдэнэ. Бүхы үтэгжүүлгээ таряалан, **сабшалан дээрэ гаргадаг болохын тулада мөөртэй тракторта шагтагалаад хүдэлгэмөөр ашаа тээхэ түхеэрэлгэ, ашаагаа өөрөө буулгадаг тракторай тэргэ манай промышленность бүтээдэг болохо ёһотой** гэһэн дурадхал нүхэр Садовский оруулна.

***

Партиин XX съездын табиһан зорилгые бэелүүлэн, манай нүүрһэнэй уурхайн хүдэлмэришэд сентябрь һараһаа богони саг соо хүдэлдэг болоо,—гэжэ Баянголой нүүрһэнэй уурхайн проходчик Н. Бабу Городок городой «За металл» газетэдэ бэшэнэ.— **Газар доро үсөөн саг хүдэлдэг болобошье һаа, ажалаа зүбөөр эмхидхээд, урданайхиһаа һураггүй ехэ нүүрһэ малтанабди.** 1964 онһоо 35—30 часай хүдэлмэриин неделидэ орохо гэһэн тезисүүд соохи дурадхалые бүримүһэн һайшаанаб.

***

Галуута Нуурай рудоуправлениин түсэблэлгын таһагые эрхилэгшэ Д. Чирков «Манай түсэбүүд» гэһэн статья «Улаан Сэлэнгэ» газетэдэ хэблүүлээ. Холбоолжоной шулуу нүүрһэ нээмэл аргаар абадаг боложо, Галуута Нуурай рудоуправлениин ерэхэ долоон жэлэй эсэстэ жэл соо 1130 тонно нүүрһэ абадаг болохо тухай, Эрхүүгэй ГЭС-һээ нилээд ехэ хүсэтэй Галуута Нуурай ГРЭС-эй баригдаха тухай, һургуулиин, хүүгэдэй яслинуудай, клубуудай байшангуудай, гэр байрануудай олоор баригдаха тухай рабкор бэшэнэ. **Модо болбосоруулха, түмэр-бетон конструкцинуудые бүтээхэ, арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргаха шэнэ предприятинуудые городто бариха тухай** Чирков дурадхана.

☆ ☆

ЗААТАГҮЙ ШИИДХЭХЭ АСУУДАЛ

Үдын модо урадхуулгын конторынхид СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудые эдэ үдэрнүүдтэ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэхэ зуураа саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлжо байна.

Үдэ голой, мүн Үдэ голдо шудхадаг бусадшье голнуудай һабые зубшуулан хаалтануудые бариха, бүхэлэлтэ хэхэ гээшэ Үдын модо урадхуулгын конторынхидой шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Яахадааб гэхэдэ, бүхэлэлтэ, хаалтануудай муугаар баригдадаг дээрэһээ урадхуулагдаһан модоной ехэнхи хубинь замдаа шабардажа, уһанай оёор руу шэнгэнэ. Бүхэлэлтэ, хаалтануудай һайнаар хэгдээд байһан сагташье Үдэ голоор оройдоол 1 миллион 100 мянган кубометр модо урадхуулжа болохо юм. Харин үнгэрэгшэ зун аяар 1 миллион 200 мянган гаран кубометр модон урадхуулагдаа.

Үдын модо урадхуулгын конторо голнуудай һабые зубшуулан жэл бүри бүхэлэлгын бага бэшэ ажал хэнэ. Гэбэшье саг зуура хэһэн бүхэлэлтэнь нэгэ хоёр жэлэй үнгэрхэдэ дахинаа муудажа, ехээр заһабарида орохо ушартай болодог гэхэ гү, үгышье һаа шэнээр хэлтэй болодог. Иимэрхүү бүхэлэлтэнүүдые жэл бүри хэхэдэ 1—1,5 миллион түхэригэй гаргаша гарана. Энэ ажалынь гаргашаяа хүсэд харюулдаггүй байна. Үдын модо урадхуулгын конторынхид голые зубшуулан бүхэлэлтэнүүдэй баригдажа байха үедэ зохихо хиналта хэдэггүй байһаар. Мүнөө үедэ Үдэ голоор 600 километрын газарта модон урадхуулагдана. Энэ замай 85 километртэнь шулуу бургааһаар бүхэлэлтэ хэгдэнхэй. Найман километртэнь шулуу бургааһаар хаалта хэгдээ. Гэбэшье энэ хаалтын 20 шахуу процентнь оройдоошье хэрэгһээ гараа, мүн 30—40 процентнь капитальна заһабарида оруулагдахаар болонхой. 1959 оной модо урадхуулгын сезоной үедэ Худан, Анаа гэжэ голнуудаар модод түрүүшынхеэ урадхуулагдажа эхилхэ байна. Хамта дээрээ 180 километр утатай эдэ голнуудаар модо урадхуулхын тула хаалта, бүхэлэлтэнүүдые шэнээр бариха тушаа ехэ ажал хэгдэхэ байна.

Энэ үбэлэй турша соо саг зуурын бүхэлэлтэнүүдые бариха, заһабарилхын тула 2 миллион түхэригэй мүнгэ зөөри гаргашалагдаха байна. Тиихэдээ урадхуулагдаһан 1 кубометр модоной өөрынь үнэ 2 түхэригөөр дээшэлхэ болоно. Хэрбээ Үдын бассейнэй голнуудые зубшуулан һайн хаалта, бүхэлэлтэнүүдэй хэгдээд байгаа һаа, урадхуулагдаһан модоной өөрынь үнэ иигэжэ дээшэлхэгүй байгаа. Һүүлшын жэлнүүдэй туршада саг зуурын бүхэлэлтэнүүд тон багаар хэгдэнэ. Гэхэ зуура модо урадхуулгын хэмжээн жэл бүри дээшэлнэ. Хэрбээ һүүлшын жэлнүүдэйхидэл адли Үдэ голые зубшуулан бүхэлэлтэнүүдэй һаргаар баригдаад, жэл бүри модо урадхуулгын хэмжээнэй дээшэлжэ байгаа һаа 2—3 жэлэй үнгэрэхэ байхада Үдэ голоор модо урадхуулхань бэрхэтэй боложо, уһанайнь ба шабардаһан модоор дүүрэшэхэ жэшээтэй болохо.

Хэрбээ Үдын модо урадхуулгын конторынхидой дары хэмжээ абаагүй, Үдэ голые зубшуулан 1—2 жэлэй турша соо яаралтайгаар һайн хаалта, бүхэлэлтэнүүдые барягүй һаань, аюултай байдал тохёолдохоёо байна. Дээрэ дурсагдаһан ажалые капитальнаар хэхын тула манай республикын совнархоз энэ жэлдэ, мүн саашадаашье мүнгэ зөөри һомолхо уялгатай байна. «Забайкаллес» комбинат энэ үедэ Үдын бассейнэй голнуудые зубшуулан шэнэ бүхэлэлтэ, хаалтануудые бариха баталагдаһан техническэ проекттэй юм. Энэ проектын ёһоор ажал хэхын тула 25 миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана. Дээрэ дурсагдаһан ажалые «Забайкаллес» комбинат дары хэжэ эхилхэ аргагүй болоод байна. Яахадааб гэхэдэ республикын совнархоз комбинадта хүсэд хүрэхэ мүнгэ зөөри үгэнэгүй.

Үдын бассейнэй голнуудаар шэнгэһэн модонуудые уһанһаань гаргажа, арадай ажахыда хэрэглэхэ гээшэ зайлашагүй шухала байна. Гэбэшье Үдын модо урадхуулгын конторо уһанда шэнгэһэн модые татажа гаргаха машина, механизмаар хомор юм. Конторын мэдэлдэ байһан тракторнууд зунай туршада модо урадхуулга дээрэ саг үргэлжэ хэрэглэгдэнэ. Эндэхи 22 трактор ябарһаа эхилээд намар болотор модые уһа руу оньһон аргаар оруулдаг юм. Намар модо урадхуулгын сезоной дүүрэхэдэ дээрэ дурсагдаһан тракторнууд капитальна заһабарида орохо ушартай болодог. Энэ тракторнуудшье үсөөн дээрэһээ ажалаа хэжэ үрдинэгүй.

Гол мүрэнүүдэй һабые гүнзэгыруулхын, оёорыень сэбэрлэхын түлөө хүсэ ехэтэй бульдозернууд, экскаваторнууд хэрэгтэй болохо юм. Гэбэшье конторын мэдэлдэ эдэ машинанууд оройдоошье үгы байһаар. Дээрэ дурсагдаһан машина, механизмуудые абаха хэрэгтэнь совнархоз мүн лэ туһа хүргэнэгүй.

Үдэ голые зубшуулан хаалта, бүхэлэлтэнүүдые яаралтайгаар бариха, голой һабые сэбэрлэжэ, гүнзэгыруулхэ шухала байһые хараалжа абажа, республикымнай совнархоз хэрэгтэй хэмжээнэй мүнгэ зөөри һомолхо бэзэ гэжэ найдагдана.

С. Морозов, модо урадхуулгын талаар ахалагша инженер.

АГИТАТОР, ПРОПАГАНДИСТНАРТА ТУҺАЛАМЖА

Долоон жэлэй түсэб манай орон дотор коммунизм байгуулха программа мүн

1958 оной ноябриин 12-то КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум болоо. «1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» гэһэн КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдэй проектые, мүн «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашаданиь хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдэй проектые КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленум зүбшэн хэлсээд һайшаагаа.

Эдэ түүхэтэ документнүүдые совет арад айхабтар ехэ урма баяртайгаар угтаба. Мүнөө үедэ дэлхэйн бүхы түрүү хүнүүд совет арадай туйлажа байһан илалтануудые омогорхон, бахархан харана.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүсэтэ ехээр саашаданиь дэбжээхэ, тиихэдээ хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөхэ, оронной экономикын саашадаа хүгжэхэ хүсэ, арга боломжые бүри ехэ болгожо, арад зонойнгоо ажабайдалые мүнөөнэйхиһөө бүри һайжаруулха гэһэн зорилго 1959—1965 онуудай долоон жэлэй түсэбэй гол зорилго болоно.

Шэнэ долоон жэлэй түсэб зохёохододоо, партимнай хүндэ промышленность хододоо булюу ехээр хүгжөөхэ гэһэн Ленинэй һургаалые гол хүтэлбэри болгоһон байна. Хүндэ индустриин шухала һалбаринууд—металлурги, түлишын промышленность, энергетикэ, хими 1959—1965 онуудай туршада урданайхиһаа улам түргэнөөр хүгжөөгдэхэ юм. Хэрбээ эдэ жэлнүүдтэ промышленностиин бүтээн гаргадаг бүхы продукциин, тухайлхада, 80 процентээр ехэ болохо байгаа һаань, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд 85—88 процент ехээр бүтээгдэдэг болохонь.

Мүн энэ долоон жэлэй туршада ороноо бүхы дээрэнь электрификацилха гэһэн Ленинэй бодол гол түлэб бэелүүлэгдэхэ байна. Долоон жэлэй туршада электроэнерги абалга 2—2,2 дахин ехэ боложо, 1965 ондо 500—520 миллиард киловатт-часта хүрэхэ.

Тэрэшэлэн долоон жэлэй туршада машина бүтээдэг һалбари мүнөөнэйхидэ орходоо 2 дахин шахуу ехэ продукци гаргадаг болохо.

Иигэжэ хүндэ индустриие ехээр хүгжөөһэнэй, хүдөө ажахые эрид ехээр дэбжээһэнэй ашаар ерэхэ долоон жэлэй туршада арад зоной хэрэглэдэг эд товарнуудые нилээд ехээр гаргадаг болохо гэжэ хараалагдана. Тингэжэ эд, бүд, хубсаһа хунар, гутал гэхэ мэтын эд товарнуудаар арад зомнай элбэг ехээр хангагдаха байна.

Долоон жэлэй туршада хүнгэн промышленность, тухайлхада, нэгэ хахад дахин, эдеэ хоолой промышленность 1,7 дахин ехэ продукци бүтээн гаргадаг болохонь.

Мүн манайшье Бурядай республикын мүнөө бии байһан предприятинууд үргэдхэгдэжэ, олон шэнэ предприятинууд баригдаха байна. Даб дээрэ хэгдэһэн мэдээнүүдэй ёһоор, долоон жэлэй туршада республикымнай арадай ажахыда 5,5 миллиард түхэриг һомологдохоор хараалагдана. Тэрэ тоодо социально-культурна болон ажаһуудалай барилгада 1 миллиард үлүүтэй түхэриг гаргашалагдаха. Үнгэрэгшэ долоон жэлэйхитэй сасуулбал, республикадахи капитальна барилгада 3,5 дахин ехэ мүнгэ зөөри һомологдохо.

Республикын хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэдөө, мяханай, һүнэй мал илангаяа ехээр олошоруулжа, хонидой тоо толгой олошоруулжа, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго табигдана. Тиин 3—4 дахин ехэ нооһон, 3 үлүүтэй дахин ехэ мяхан абтадаг болохо ёһотой.

Совет арадай ажана байдалые саашадань һайжаруулха гэһэн асари ехэ түсэб даабарита тоонууд соо хараалагданхай. Манай ороной национальна доход 1958 онойхидо орходоо 1965 ондо 62—65 процентээр ехэ болохо юм. Энээнэй ашаар арад зомнай улам ехэ юумэ хэрэглэдэг болохо. Хэрэглэмжын фонд долоон жэлэй туршада 60—63 процентээр ехэ болохо гэжэ хараалагдана.

Хүдэлмэришэн, алба хаагшадай бодото олзо доход (хүдэлмэрилжэ байһан нэгэ хүн дээрэ абажа тоолоходо) 40 процентээр, колхозникуудай доход мүн лэ 40 процентээр дээшэлхэ.

Долоон жэлэй туршада эгээн бага салин абадаг хүдэлмэришэд, алба хаагшадай салин 270—350 түхэригһөө һарын 500—600 түхэриг болотор дээшэлүүлэгдэхэ. Мүн бусад хүдэлмэрилэгшэдэй салин гуримшуулагдажа дүүргэхэ байна. Энээнтэй хамта эгээн бага пенси абадаг городто һуугшадай салин, тухайлхада, 450—500 түхэриг хүрэтэр нэмэхэ, хүдөө газарта һуугшадай эгээн бага пенси мүн лэ дээшэлүүлэгдэхэ юм.

СССР-тэ гэр байрын барилга хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй, Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бүрин дүүргэхэ гэжэ даабарита тоонууд соо хараалагдана. 1959—1965 онуудай туршада городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта хамта дээрээ 650—660 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаха. Энэнь үнгэрэгшэ долоон жэлдэ баригдаһанда орходоо 2,3 дахин ехэ. Хүдөө нютагуудта колхозникууд болон хүдөөгэй интеллигенциин хүсөөр долоон миллион шахуу байрын гэр баригдаха юм. Бүлэ бүхэндэ амяараа байра үгэдэг болохо гэһэн зорилго табигдана.

Тэрэшэлэн нийтын эдеэ хоолой предприятинууд нилээд үргэдхэгдэхэ, тэдэнэй хүдэлмэри һайжаруулагдаха, эдеэ хоолойнь сэн химдарха байна. Тиигэжэ түбхын түрүүндэ хүдэлмэришэдэй бүлын гаргашань бага болохо, олон миллион эхэнэрнүүдэй ажал хүнгэдэжэ үгэхэ байна.

Долоон жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ айхабтар шухала хэмжээнүүдэй нэгэнииинь юуб гэхэдэ, хүдэлмэриин үдэрые, хүдэлмэриин неделиие хороохо хэрэг болоно. 1960 ондо бүхы хүдэлмэришэд, алба хаагшадай үдэрэй долоон час хүдэлдэг болоод байха ёһотой. Тиихэдэ газар доро хүдэлдэг, нүүрһэнэй, горнорудна промышленностиин зарим хүдэлмэришэд үдэрэй зургаан час хүдэлдэг болохо ёһотой. 1964 онһоо эхилэн эдэ хүдэлмэришэд недели соогоо 5 үдэр, үдэр бүри зургаан час хүдэлдэг, 2 үдэр амардаг болохо юм. Тиихэдэ бусад бүхы хүдэлмэрилэгшэд үдэрэй долоон час, неделиин 5 үдэр хүдэлөөд, 2 үдэр амардаг болохо байна. Энэ хэмжээн 1966—1968 онуудта сүм бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Неделиин 6 үдэр соо үдэрэй 5—6 час хүдэлхэдэнь бэшэ, харин недели соо 2 үдэр амараад, үдэрэй 6—7 час хүдэлөө һаань, олонхи хүдэлмэришэд, алба хаагшадта таарамжатай байха дээрэһээнь, недели соо хоёр амаралтын үдэр тогтоохо гэжэ хараалагдана.

Тиихэдэ хүдэлмэрилэгшэдэймнай хүдэлмэриин үдэрэй иигэжэ хороогдоходо, тэдэнэй салин хүлһэниинь урдынхяараа зандаа үлэхэ байһыень онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдын ашаар СССР-тэ эгээл богони хүдэлмэриин үдэр, эгээл богони хүдэлмэриин недели бии болохо юм.

Энэ хадаа коммунизм тээшэ амжалта түгэлдэрөөр дабшажа ябаһан манай ороной агуухэ туйлалта мүн болохо байна.

Долоон жэлэй туршада манай ороной эрдэм ухаа, соёл культурые айхабтар ехээр хүгжөөхэ гэжэ хараалагдана.

СССР дотор коммунистическэ общество үргэн ехээр байгуулха гэһэн программа уласхоорондын айхабтар ехэ удха шанартай.

1965 ондо Советскэ Союз промышленностиин гол шухала хэдэ хэдэн янзын продукци абалгаар США-гэй мүнөөнэй хэмжээе үлүүлхэ, тиихэдэ бусад янзын промышленна продукци абалгаар США-гэй мүнөөнэй хэмжээндэ ойртохо байна. 1965 он болотор Советскэ Союз хүдөө ажахын гол шухала продуктнуудай олонхиень абаха хэмжээгээршье, мүн тэдэ продуктнуудай хүн бүхэндэ хүртэсын талааршье США-гэй мүнөөнэй хэмжээе үлүүлхэ юм.

Долоон жэлэй түсэбэй дүүргэгдэхэдэ, дэлхэйн бүхы промышленностиин үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин хэмжээн соо Советскэ Союзай, социализмын бүхы гүрэнүүдэй хубита нилээд нэмэхэ, 1965 ондо социализмын оронууд бүхы дэлхэйн промышленностиин бүтээн гаргадаг продукциин хахадһаа ехэнхи хубинень бүтээхэ юм.

Ленинэй зохёоһон жэнхэни хараа шугамые эрид шууд бэелүүлхэ зуураа, манай парти, тэрэнэй Центральна Комитет партида харша Маленков, Каганович, Молотов, Булганин, тэдээнтэй хамжаһан Шепилов гэдэгүүдэй можые үй бута сохёо.

Долоон жэлэй түсэб хадаа манай агуухэ программа мүн. Энэ түсэбые бэелүүлхын тулада, партиин болон олониитын бүхы организацинууд эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулха, мүн манай хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, советскэ интеллигенци шэн габьяатайгаар хүдэлхэ ёһотой болоно.

Долоон жэлэй түсэбэй дүүргэгдэхэ, үлүүлэн дүүргэгдэхэ байһандань советскэ хүн бүхэн этигэнэ.

Долоон жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэдэ, капиталистическэ системэдэ орходоо социалистическэ системын аргагүй булюу һайн байһаниинь бүхы дэлхэйн зондо эли тодоор үшөө дахин харагдаха, мүн амгалан байдалда экономикоёо хүгжөөлгөөр капитализмтай мүрысэхэдөө совет арад илалта туйлаха, гадна эб найрамдал тогтоожоруулхын түлөө тэмсэлдээ арад зон улам зоригжохо, мүн манай орон дотор коммунизм байгуулха гэһэн Ленинэй бодол үшөө дахин илан мандаха юм. 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбые дүүргэгдэхэдэ, коммунизмын материально-техническэ база байгуулгада шиидхэхы шата туйлагдаха юм.

П. ГЕРШМАН, КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо.

Һургуулиие шэнэдхэн хубилгаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ

ҮХИБҮҮДЭЭ ЭРДЭМ МЭРГЭЖЭЛТЭЙ, АЖАЛДА АБЬЯАСТАЙ БЭРХЭ БАЙХААР ХҮМҮҮЖҮҮЛЭЕ

☆ ☆ ☆

[Ш]энэ, хүндэтэй зорилгонууд

[...]нөө бүхы совет арад, тэрэ тоо[...] [...]ашанар, түрэлхид һуралсалай, [...]ай гэгээрэлэй хэрэгые шэнэд[...] [...]убилгаха гэһэн парти, пра[...] [...]ьствынгаа тезисүүдые эдэбхи[...] [...]эр зүбшэн хэлсэжэ, һанамжа [...] дурадхалнуудаа оруулна.

[Ко]ммунистическэ общество бай[...] [...]алсахын тула ажалша бэрхэ, [...]сэхэ, эрдэм мэргэжэлтэй хү[...] [...]е хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Ком[...] [...]стическэ парти, Советскэ пра[...] [...]ьство саг үргэлжэ анхарал та[...] байдаг. Һуралсалые [...]тай нягта холбоотойгоор [...]ха, ургажа ябаа залуу үетэ[...] ажалда дуратайгаар хүмүү[...] [...]хэ гэжэ онсолон тэмдэглээд, [КПСС]-эй XX съезд политехническэ [...]сал дэлгэрүүлхэ тодорхой заа[...] үгөө һэн. Тэрэнэй үндэһөөр [...]бликымнай партийна, совет[...] профсоюзай, комсомолой орга[...] [...]нууд һургуулинуудтахи поли[...] [...]ческэ һуралсал һайжаруулхын [...] зарим тэды юумэ хэһэн байна. [...]шад физикэ, хими, биологи [...] бусад предмедүүдые үзэхэ[...] үйлэдбэриин, эрдэм ухаанай [...] дээжэтэй танилсадаг болоо. [...], долоон жэлэй һургуулинууд [...]доо һуралсалай-үйлэдбэриин [...]рскойнуудтай боложо байн[...] Тэдэнээ станогуудаар, бусад [...]рэлгээр хүсэд хангаха хэм[...] [...]бана. Мастерскойнууд соо, [...]салай-туршалгын талмайнууд [...] хүдэлхэдөө, мүн практикум [...]адаа һурагшад ажалай дүй [...]элтэй, техническэ мэргэжэлтэй [...]о.

[Ме]трополиин хизаарта эгээн тү[...] [...]эмхидхэгдэһэн һурагшадай үй[...] [...]бриин бригаданууд һуралсалые [...]айдалтай холбохо талаар һай[...] [...]тай жэшээ харуулаа. Ма[...] республикын хэдэ хэдэн һур[...] [...]нуудта һурагшадай-үйлэдбэ[...] бригаданууд, заримандань [...]салай-үйлэдбэриин лагерь[...] хоёрдохи жэлээ хүдэлөө. Үнгэ[...] зунай, намарай үедэ һурал[...] [...]-үйлэдбэриин 115 бригада эм[...] [...]гдээ һэн.

[...]шанарайнгаа хүтэлбэреэр үй[...] [...]бриин бригадануудта ажалла[...] [...]хибүүд хүдөө ажахытай танил[...] элдэб хүдэлмэри хэжэ һура[...] [...]имэ бригадануудай хэды ехэ [...]тэй байһые тэдэнэй хүдэлмэ[...] олон жэшээнүүд гэршэлэн ха[...] [...]а. Мухаршэбэрэй дунда һур[...] [...]ин багша В. Г. Тармаевай хү[...] [...]рилдэг һуралсалай-үйлэдбэ[...] бригадые жэшээ болгон ха[...] үзээ. Тус бригада колхозой үбһэ тэжээлэй 30 процентые [...]хэлсэһэн юм.

[Бри]гадын палатка, столово, биб[...] [...]кэ, хатар танца хэхэ талмай[...] [...]адна, ажахын хэдэ хэдэн бай[...] һурагшад өөһэдынгөө хүсөөр [...] һэн. Мүн спортын талмай, [...]ха бассейн бариһан байгаа. [...]инай нэрэмжэтэ колхоз энэ лагерьта 300 гектар тарялангай газар, 5 үнеэ, 15 гахай, олохон шубуудые ажахын гуримай ёһоор үгэһэн байха юм. Мүн ороохо талха, үбһэ тэжээл, авансаар мүнгэ үгэдэг байгаа. Һурагшад мал ажал эрхилхэһээ гадна, таряа талха таридаг байба. Жэшээнь, 1957 ондо ган гасуур байбашье һаань, һурагшадай бригада гектар бүриһөө 12 центнер шэниисэ, 115—220 центнер кукурузын ногоон эшэ ургуулжа абаа. 1958 ондо мүн лэ һайн ургаса хуряажа абаһан байна.

1957 оной хүдэлмэриин дүнгөөр һуралсалай-үйлэдбэриин энэ лагерь ВСХВ-дэ экспонадуудые табилсан хабаадаха хүндэтэ эрхэ олоһон юм.

Һурагшадай-үйлэдбэриин олон бригадада туршалгын ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Энэ талаар Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулидахи (директорынь нүхэр Ермошкин, биологиин багша нүхэр Молоков) һурагшадай-үйлэдбэриин бригада һайн жэшээ харуулна. Тус һургуулиин һурагшад хүдэлмэриингөө хажуугаар кукурузын, овощиин, жэмэстэ ургамалнуудай үндэр ургаса абаха агротехникэ шудална. Эдэ һурагшад үрэһэ тарилгада хайшан гээд бэлэдхэхэб гэжэ һурахаһаа гадна, хүдөө ажахын ургамалнуудые элдэб аргаар тарижа һураа, тарилгын хойноһоо харууһалга хэхэ, газарай хүрьһэ үтэгжүүлхэ, ургамалнуудта нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, уһалха гэхэ мэтын олон заабаритай танилсаа.

Ажалдаа амжалта түйлаһанай түлөө 15 һурагшадынь Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадажа, медальнуудта хүртөө. Үнэгэтэйн дунда һургуули бүхы дээрээ ВСХВ-һээ һайшаалай үнэмшэлгэ абанхай. Тиихэдэ Баргажанай, Ториин, Бичурын, Түнхэнэй, мүн бусад хэдэн аймагуудай һурагшадай бригаданууд үнэгэтэйнхидһээ дутуугүйгөөр хүдэлмэрилөө.

Хото городойшье һургуулиинхид хүдөөгэйхидһөө гээгдэнэгүй. Жэшээнь, Улан-Удэ городой хэдэн һургуулида һурагшадһаа бүридэһэн бригаданууд бэеэ даагаад шэнэ барилга өөһэдөө хэдэг болоо. Улан-Удын 8, 33-дахи һургуулинуудай бригаданууд спортын залнуудые шэнээр барина. Нүхэр П. М. Матвеев директортэй 2-дохи һургуулиин ахалагша классайхид судна заһабарилгын заводто ошожо, үйлэдбэриин практика һайнаар гарана. Баян дүй дүршэлтэй болоһон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хүтэлбэреэр токарнин, гагнууршанай, мүн бусад олон мэргэжэл шудална.

Һургуулинуудта политехнизаци бэелүүлжэ, һуралсалые үйлэдбэридэ бүри ойртуулха хэрэг партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой организацинуудай зүгһөө һурагшадай бригаданудай хүдэлмэридэ анхаралаа ходо табижа байхыень эринэ. Тэдэ бригадануудта хэрэгтэй болохо хүдөө ажахын машинануудые, бусад зэр зэмсэгүүдые колхозууд, совхозууд үгэхэ зэргэтэй. Гэбэшье зарим колхозууд, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һурагшадай бригадануудта анхарал үшөөл багаар табина.

Политехническэ һуралсал олониитын шухала хэрэг мүн. Ушар имэһээ һурагшадай бригадануудта зохихо туһаламжа үзүүлхэ, тэдэнэрые материальна базатай болгохо, һуралсалай-үйлэдбэриин ажалябуулгые улам һайжаруулха хэрэгтэ бултадаа анхарал табиха ёһотойбди.

Манай республика гол түлэб хони үсхэбэрилдэг мал ажалтай. Хониной, һү һаалиин фермэнүүдые шефтээ абаад, хурьга, тугалнуудые зооветеринариин заабаряар харууһалжа байдаг һурагшад олошоржо байнхай. Дунда һургуули дүүргээд, хониной фермэнүүдтэ ажаллахаяа олон хүбүүд, басагад ошодог болонхой.

Жэшээнь, нёдондо жэл городой 1-дэхи интернат-һургуулиие дүүргэһэн хүбүүд, басагад бүхы классаараа Хорийн совхоздо ажаллахаар ошоод, үнэн сэхээр, шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ байхыень республикын олониитэ һайн мэдэнэ. Имэ жэшээнүүдые халан абаха зэргэтэйбди.

Үхибүүдэй ажал хэхэ эрмэлзэлгые хаа хаанагүй дэмжэхэ, тэдээндэ туһалха хэрэгтэй. Тэдэнэр хурьга, тугалнуудые, поршоонхо, шубуудые олоор үсхэжэ, сэсэрлиг сад тарижа, колхозууд болон совхозуудта туһа хүргэхөөр ехэ хүсэн болонхой.

Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ тухай парти, правительствын хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэдэ үйлэдбэриин, барилгын бригаданууд шухала алхам боложо үгэхэ байна. Партийна, советскэ болон арадай гэгээрэлэй органууд эдэ бригаданудай хүдэлмэриие улам һайжаруулан, үдэр бүриин анхарал оролдолгоор хүреэлэн, промышленностьда, хүдөө ажахыда хүдэлхэ хүнүүдые бэлдэхэ гуламта болгохо уялгатай.

Эгээн тиимэһээ арадай гэгээрэлэй хэрэгые шэнэдхэн хубилгаха асуудал зүбшэн хэлсэлгэ мүнөө республика соомнай ехэ эдэбхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна.

Арадай гэгээрэлые бүри ехээр хүгжөөхэ ябадал бүхы советскэ обществын шухала хэрэг болоно. Тиимэһээ арадай гэгээрэлэй органуудай, бүхы багшанарай үмэнэ тон ехэ зорилго табигданхай. Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлгэ хадаа арадай ажахын, эрдэм ухаанай, соёл культурын бүхы һалбаринуудта хүдэлхэ хүнүүдые—орон дотор коммунизм байгуулагшадые бэлэдхэхэ хэрэгтэ зорюулагданхай.

С. Бадмацыренов, Бурядай АССР-эй гэгээрэлэй министр.

☆

Эдэбхитэй багша

Комсомол багша Людмила Алексеевна Старкова Яруунын аймагай Гүндын дунда һургуулидаород хэлэ, литература заадаг юм. Эндэ багшалха үедөө Яруунын мяха-һүнэй совхозой хүдэлмэришэдэй дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулалсана. Людмила Алексеевна малшадай дунда элдэб асуудалаар һонирхолтой лекци, хөөрэлдөө хэдэг, уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэри эмхидхэдэг байна. Мүнөө һургуулиие шэнэдхэн хубилгаха тухай ажалшадта ойлгуулна.

Комсомолой 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалшадай дунда соёл болбосоролой хүдэлмэри һайнаар ябуулһанайнгаа түлөө багша Л. А. Старкова ВЛКСМ-эй Бурядай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Зураг дээрэ: багша Л. А. Старкова.

Н. Дамбаевай фототекст.

Һургуулида һуража байхадаа ажал хүдэлмэридэ, хүн зондо, обществодо ашатай туһатай баялигуудые байгуулгада өөһэдыгөө бэлэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ хүбүүн бүхэн, басаган бүхэн мэдэхэ ёһотой. Хүн бүхэн эхэ, эсэгынгээ ямаршье тушаал даажа байһанһаа дулдыдангүй, нэгэл харгытай байха—һураха, һураһан хойноо хүдэлмэрилхэ зэргэтэй.

(КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдһээ)

Ажалай урогууд

Ажал заадаг багша Викулий Шагдурович Хадаев урогто орохоёо [кла]ссайнгаа журнал абажа байхадаа, [на]да миниин һалангүй һахихые ха[раа]д:

— Урогтомнай орохо гээ гүт? [Ур]огты,—гэжэ намайе уриба.

5-дахи класста ажалай урок ехэл [һо]ниноор эхилбэ.

— Урда урогоо саашань үргэлжэ[лүү]лхэбди. Тиихэдэ юу хээ бэлэйб[ди]?—гэжэ Викулий Шагдурович [һ]урагшадта хандаба.

Верстагай хажууда зогсожо бай[һа]н орбогорхон үһэтэй Шагжаев Ми[ша] гараа үргөөд:

—Хюрөөдэлгэ, харуулдалга һура[жа]н байгаабди. Хайрсагхануудаа болохо [ха]бтагайнуудые хюрөөдөөд, һүүл[д]энь харуулдаа һэмди,—гэбэ.

Һурагшадай урда урогтоо бэлдэ[һэ]н хабтагайнууд хойто ханадахи [...] дээрэ табяатай байжа, Миша [т]эдээниие тараана. Верстак бүхэнэй [дээ]рэ, ханада байһан һүхэ, һүүшэ, [х]аруул, хюрөө, алха гэхэ мэтэ мү[нөө] хэрэглэхэ зэмсэгүүдээ абаад, һу[ра]гшад ажаллажа оробо. Мас[т]ерской соо Викулий Шагдуро[ви]чһаа ондоо хэншье дуугарнагүй. [Һ]урагшадай модо харуулдаха, хю[рөө]дэхэ, хабтагайнуудаа холбон ха[дах]аһа шааха, тоншохо абяан хүүен [бай]ба. Викулий Шагдурович хабта[г]айнуудые холбодог аргые схемэ [дээ]рэ харуулна; тиигээд верстагһаа [в]ерстагта ошожо, һурагшадта заажа [яба]на, зэмсэгүүдээ хэр зүбөөр хэ[рэг]лэжэ байһыень шалгана. Һураг[ш]ад багшын хэлэһые түргөөр хадуун [а]бана, тиигээд хабтагайнуудаа зү[бөө]р холбожо ороно.

Нигэжэ һуралсалай программа соо [ороһо]н хюрөөдэлгэ, харуулдалгын теоритой һурагшадые [та]нилсуулхадаа Викулий Шагдурович нэн түрүүн хюрөөдэхэ, харуулдаха зэмсэгүүд тухай, тэдээниие яажа хэрэглэхэ тухай, һайса заажа үгөө юм. Ямаршье туһаламжагүйгөөр хюрөөдэжэ, харуулдажа шадаха болоһон һурагшад мүнөө хайрсагхануудые дархалжа байнадха юм. 5-дахи классайхидай хайрсагхануудаа дархалаад, шэрдээд, бэлэн болгоод байхадань, ёһоор хөөрхэнүүд—эдэ бишыхан хүбүүд, басагадай гараар бүтээгдээ гэжэ этигэхээр бэшэ байба.

5-дахи классайхид хюрөөдэхэ, харуулдахадаа гайхалтай бэрхэ болоо. Хэдэн метр ута хабтагайнуудые нэгэшье хазайлгангүй, утаашань сэб сэхээр хюрөөдэхэ гээшэ ехэ хүнүүдтэшье түбэгтэй бшуу. Теэд 5-дахи классай ямарханшье һурагша ута хабтагайнуудые хюрөөдэн зүһэжэрхихэ, нэгэшье өөгүй тэгшээр харуулдажархиха байба. Эдэ бүгэдые 5-дахи классай һурагшад хээ гэхэдэ, тэдэнэй ажалые хараагүй хүнэй абаһаар этигэхээр бэшэ. Хүүгэдые һургаха талаар багшын оролдолгын ехэ байһанай, һурагшадайншье үсэд тэсэмгэйгээр һураһанай ашаар имэ амжалта түйлагдаа.

Зургаадахи классайхидай ажалайнгаа урогто байхада ороо6. Сэхэ булантай юумые һалаабшадуулан холбохо тухай үзэһэн теорёо бодото дээрэнь бэелүүлжэ байба. Бани соо хэрэглэгдэдэг табюурнуудые һалаабшалуулан холбожо, сүлөөгүй дархална. Зариманиинь харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые үлгэхэ армагуудые дархална. Энэ классайхид хэжэ байһан ажалдаа наринаар хандажа, һайн шанартайгаар бүтээнэ. Гармаев Анатолиин, Доржиев Владимирай, Шагдуров Павелай ажалые хүнүүд ехээр һайшаадаг.

Долоодохи класста ажалай урок бүришье һониноор үнгэрнэ. Һурагшад урда урогтоо бэлдэһэн модоороо табуреткэнүүдые шадамар бэрхээр дархалжа оробо. Зариманиинь холбохын тула табуреткын хүлдэ гэжэ бэлдэһэн модые сөөлөно, зариманиинь тэдээниие холбоно, нүгөөдүүл хабтагайень һуулгана. Багшань верстагуудай хажуугаар ябажа, зарим ядалдаһан һурагшадта заажа үгэнэ, һүүшээ яажа зүбөөр барихые харуулна. Һурагшад ажалаараа ханажа, һайнаар хүдэлбэ. Нигэжэ долоодохи классайхид табуреткэнүүдые өөһэдөө дархалаад, угаа баяртай байбад. Өөһэдынгөө улаан гараар түрүүшынгээ табуреткэ хэхэ гээшэ ехэ шалгалта ха юм. Эдэ аятайхан, нюдэндэ дулаахан табуреткэнүүдые дархалха гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ байгаа даа.

Үбгэжөөл Лайдаб Цибиков Володя хүбүүнэйнгээ ажалые хаража, ехэл сэдьхэлээ ханан хэлэбэ:

—Үрэ хүүгэдыемнай ажалтай нягта холбоотойгоор һургаха зорилго эгээл саг соогоо табигдаа юм байна. Мүнөө нигэжэ дархалжа һураһан багашуул ехэжээл болоходоо хэнэйшье туһаламжагүйгөөр, ямаршье модо дархалаад ябашаха байха.

Энэ эсэгын хэлэһэн үгые буруу гэхын аргагүй. Урогой дүүрэхэ багта Викулий Шагдурович һурагшадтаа хандажа:

—Хэд урогойнгоо һүүлдэ мастерской соо үлэхэб?—гэбэ.

—Юу дархалхабибди?—гэжэ Доржиев Виктор асууба.

—Интернадта скамейкэнүүдые дархалхат.

Хэдэн олон гар үргэгдэшэбэ. Скамейкэ дархалжа, һурагша бүхэн шадабаряа харуулхаа хүсэнэ ха юм. Урогой һүүлдэ үлэжэ, скамейкэнүүдые дархалһан долоодохи классайхид Доржиев В., Дылгиров А., Аюшеев В., Намсараев В. болон бусад багшын даабариие муу бэшээр дүүргээ.

Ажалай урок бүхэндэ һурагшад эдэбхи ехэтэйгээр хандадаг болоо. Тингэһэнэй ашаар мастерской соо үлүү үтэ, шангаар дуугаралсаха, ажалгүй байха, нүхэдтөө һаад ушаруулха ябадал тохёолдоногүй.

Ажалай хэдэн урогуудтай танилсаад, «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадажа байхадаа, түрэлхидэй нэгэнэй хэлэһэн үгые дабтаха дуран хүрэнэ. Санагын дунда һургуулида һурадаг дүрбэн хүүгэдэй эсэгэ Чимит Шагдурович Балуев бүхы түрэлхидэй нэрэһээ нигэжэ мэдүүлээ:

—Ажал хүдэлмэри хүниие хүн болгоо. Ажал хүдэлмэри совет хүнүүдтэ жаргал асаржа, хаа хаанагүй мандан һалбарна. Тиимэһээ үхибүүдээ найман жэлэй һургуулида, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор һургаха гээшэ зүйтэй зохид болоно...

Тиихэдэ һурагшадай ажалда һуража гарахын тула һургуулинуудта эрхим һайн столярна, слесарна мастерскойнууд хэрэгтэй. Санагын (Закамен) дунда һургуулида мүнөө бии байгаа столярна мастерской соо һурагшад һайн юумэдэ һуража гараха. Тиимэһээ энэ мастерскойе үргэдхэхэ, мүнөөдэрэй эрилтэнүүдые хараада абажа, эрхим һайн шэнэ түхеэрэлгэ тодхохо хэрэгтэй. Гадна слесарна мастерскойе түхеэрэлгээр гүйсэд хангаха гээшэ һургуулиин дирекциин, багшанарай, түрэлхидэй шухала зорилго болоно.

Эдэ бүгэдые эршэ һүршэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаа һаа, һургуулинуудые шэнэдхэн хубилгаха нэгэ алхам хэгдээ гэхэдэ алдуу болохогүй.

Б. Шойдонов, Санагын дунда һургуулиин багша.

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИНҮҮДҺЭЭ

Дутуу дундануудаа элирүүлбэ

Тоориин аймагай партийна конференци дээрэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **А. Д. Марков** тоосоото элидхэл хэбэ.

Партиин айкомой тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн делегадууд нюур сахингүй шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлбэ.

Мүнөө жэл аймагай колхозууд нёдондонойхиһоо ехэ үбһэ тэжээл бэлдээ. Ноохо хайшалалга, һү һаалга урда жэлэйхиһээ нилээдгүй дээшэлһэн байна. Аймаг дотор малай байра барилга үргэнөөр ябуулагдажа байнхай.

Тингэбэшье, бүхы арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглээгүй дээрэһээ адуу малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ 1958 оной түсэб болон социалистическэ уялганууд дүүргэгдээгүй үлэшоо. Малай олооро һубайрха ябадал усадхагдаагүй, түл олоор гарзална. Энээнһээ боложо аймагай колхозууд түл үсөөнөөр абана — 100 толгой эхэ мал бүриһөө 69 хурьган, 82 тугал абтаа.

«Заветы Ильича», Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд бүришье үсөөн түл абаһан байна. Хони үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй, хонидой үүлтэр һайжаруулха, искусственна үрэжүүлгэ хэрэглэхэ тон шухала хэмжээ-ябуулганууд муугаар дүүргэгдээ.

Аймагай колхозууд үнеэдэйнгээ тоо толгой үсөөрүүлээ, илангаяа «Улаан Бургалтай», «Улаан Октябрь» колхозуудта имэ ушар гаргагдаа. Мал ажалһаа ашаг шэмэ абалга бага байһаар, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ һүн 24,5 центнер, мяхан 8,2 центнер хүртэнэ.

КПСС-эй айком болон аймгүйсэдком ажахын асуудалнуудаар олон суглаа үнгэргэдэг, элдэб тогтоолнуудые абадаг, һайн һайн хэмжээнүүдые хараалдаг. Теэд эдэ бүгэдөө бэелүүлхэ тушаа горьтой эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаггүй. Тиимэһээнь тэдэ шиидхэбэринүүдынь саарһан дээрэ үлэшэдэг гэжэ делегадууд **Ламухин, Обухов** гэгшэд шүүмжэлбэ.

Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ дутагдал бии. Жэл бүри һү ехээр һаадаг һаалишад аймаг дотор олон юм. Жэшээнь, энэ жэлэй 10 һарын дүнгөөр Свердловэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр Харламова 2600 килограмм, нүхэр Осокина — 2500 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаабад. Эдэ түрүү һаалишадай дүй дүршэлые шэнжэлжэ, олоной шадабари болгохо хүдэлмэри аймаг дотор мүртэй ябуулагданагүй.

Мүнөө үбэлжэлгын үедэ үнеэдые уяанда байлгаха, бүлеэн уһаар уһалха, мүн бүдүүн тэжээл буйлуулан үгэхэ тушаа зохихо хэмжээн абтанагүй.

Аймагай колхозуудта техническэ туһаламжа саг үргэлжэ үзүүлэн, машина, техникые зүбөөр, ажалай бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ Тоориин РТС-эй хүтэлбэрилэгшэд оролдолго гарганагүй гэжэ олон үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Мүн аймгүйсэдкомой дэргэдэхи хүдөө ажахын инспекци (начальнигынь нүхэр Воробьев) колхозуудта тодорхой туһаламжа үзүүлхын орондо элдэб мэдээнүүдые суглуулаад лэ, аймагайнгаа түб тосхондо һуудаг заншалтай гэжэ делегадууд **Кречетов, Ванкеев** гэгшэд шүүмжэлбэ.

Партиин айком хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна гэжэ «Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Модоров** хэлээ.

Аймагай ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол конференци баталан абаа.

⁂

Һүүлээрнь эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **А. Д. Марков**, секретарьнуудаар **А. Н. Шатуев, А. И. Баранов** һунгагдаһан байна.

М. Цаганов, КПСС-эй гэшүүн.

Ороохо тариянай, үбһэ ногооной баян ургаса абахын түлөө

Тээсгэн болоһон Мухаршэбэрэй аймагай XIV партийна конференци дээрэ партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. И. Попов** тоосоото элидхэл хэхэдээ, аймаг дотороо ажалай зарим тэды амжалтын түйлагдаһан, мүн дутуу дунданууд тухай тогтон хэлээ.

Тоосоото үе соо Мухаршэбэрэй аймагай предприяти, колхозууд, «Эрдэм» совхоз ажал хүдэлмэрэе нилээд урагшань ябуулаа. Үнгэрһэн 10 һарын турша соо адуу малай тоо толгой нёдондонойхиһоо — эбэртэ бодо малаар 3,7 процент, хонёор 15,3 процент, гахайгаар 2,7 процентээр олошороо. Һү һаалгаар аймагай зарим колхозууд һайн амжалта түйлажа байна. Жэшээлхэдэ, «Үнэн» колхоз урда жэлнүүдтэ гээгдэнги колхозуудай нэгэн байгаад, мүнөө һү һаалгаяа нёдондо жэлэйхиһээ 19 процентээр дээшэлүүлээ. Эндэ үнеэн бүриһөө 1347 литр һүн һаагдаад байна. Тиихэдэ «Гигант», Кировэй, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд түрүү зэргэдэ гаралсаа. Хамта аймаг дотор 75 һаалишад үнеэн бүриһөө 1200 литрһээ дээшэ һү һааһан байха юм.

Мүн ноохо абалга дээшэлээ. Мүнөө жэлдэ аймаг нёдондонойхиһоо 433 центнер ехэ ноохо гүрэндэ тушаагаа гэхэ гү, али хонин бүриһөө 3 килограмм 170 грамм ноохон хайшалагдаа. Гадна «Искра», «Коммунизм» колхозууд нёдондонойхиһөө ороохо тариянай ехэ ургаса ургуулба.

Гэбэшье аймаг дотор хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд ехэ. Мухаршэбэрэйхид ороохо тариянай баян ургаса абаха аргатай. Теэд энэ талаар горьтой тэмсэл хэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, «Ошон», «Илалта», «Путь Ленина», «Үнэн» колхозууд гектарай оройдоол 6—7 центнер ургаса хуряаһан байха юм. Үбһэ ногооной бага ургаса абтана. Эгээл эдэ дутагдалнууд тушаа конференци дээрэ олон делегадууд үгэ хэлэжэ, аймагай партийна организациин хүтэлбэриин дутуу дунданудые шүүмжэлһэн байна.

Делегат нүхэр **М. Гармаев** («Эрдэм» совхоз) үгэ хэлэхэдээ, совхоздоо ороохо тариянай, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ талаар бага хүдэлмэри хэгдэдэг гэжэ тэмдэглээ.

— Манай совхоз тариялан, сабшалан уһалха арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэгүй. Тариялангаа һайса элдүүрилэнгүйгөөр, үтэгжүүлэнгүйгөөр тарилга хэнэбди. Ургасаяа хуряажа байхадаа гээлтэ хоролтодо ехээр оруулаабди. Гадна мүнөө жэлдэ хэды ехэ газарта кукуруза таригдаад, тэрээндэ ямаршье харууһан хэгдэнгүй, миин хосороо бшуу. Пар хахалалгада онсо анхаралаа табинагүйбди, — гэжэ тэрэ хэлээ.

Аймгүйсэдкомой дэргэдэхи хүдөө ажахын инспекциин хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэгые делегадууд нүхэр **Шишмаков, Калашников** гэгшэд шүүмжэлээ.

Ажахыгаа хүгжөөхэ талаар гээгдэлдэ ороһон колхозууд аймаг дотор бии. Жэшээлхэдэ, «Дружба», «Победа» колхозууд мал ажалаараа, тариян ажахыгаараа гээгдэжэ ябана. Тиимэ колхозуудта партиин айком, тэрэнэй бюро бага туһаламжа хүргэнэ гэжэ делегадууд тэмдэглээ.

Түрүү агротехническэ заабаринуудые үргэнөөр хэрэглэжэ, кукурузын баян ургаса ургуулха, уһалууриин системэнүүдые түхеэрхэ, сабшалангай газарые элбэгээр уһалжа, үбһэ ногооной баян ургаса абаха тушаа делегадууд дэлгэрэнгыгээр хэлсэбэ.

⁂

Эмхидхэлэй пленум дээрэ партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар **А. И. Попов**, хоёрдохёор — **Ц. О. Цыбиков**, секретаряар—**В. Л. Власов** һунгагдаа.

Т. Гармаев, манай корр.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй“

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүдэй, мүн холын отара, гүүртын малшадай дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдажа, ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагданагүй, мүн лекци, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэгүй гэһэн бэшэг манай газетэдэ толилогдоһон юм.

—Бэшэг соо элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхахын тулада зохихо хэмжээнүүд абтаа,—гэжэ КПСС-эй Яруунын айкомой секретарь нүхэр Павлов мэдээсэбэ.

Мүнөө «Коммунизм» колхоздо ниитэ-политическэ хүдэлмэри нилээд һайжараа. Гүүртэ болон бригадануудаар олон лекци, элидхэлнүүд уншагдаа. Механизаторнуудай, һаалишадай зүблөөнүүд, агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэһэн байна.

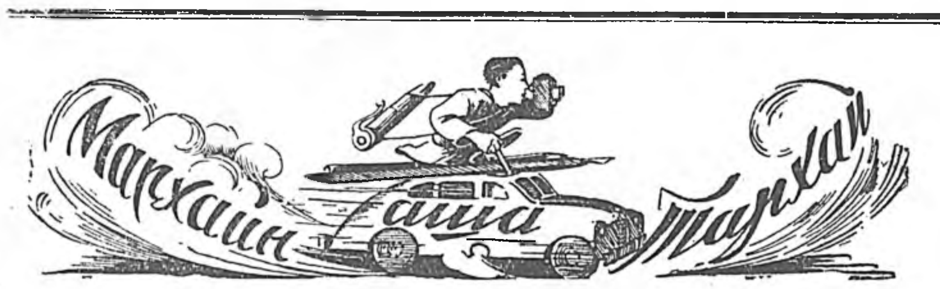

Нэрээ хухарһан Хаян

Түрэжэ, үргэжэ, «хүлынь дүрөөдэ, гарынь ганзагада хүргэһэн», эрдэмэй амта шэмэ танюулжа, хүнэй зэргэ хүн болгоһон хүбүүнтнай хэрбээ гэнтэ танаа сохижо ороо һаань... Байгыт, хүлисыт, энэ юун зохидгүй юумэеэ гэнтэ хөөрэжэ эхилбэ гээшэбиб? Иимэ юумэ гэжэ манай буряг угсаатанай, юрэдөө хүн түрэлтэнэй ёһодо таарахагүй зүйл ха юм. Эхэ, эсэгэеэ хүндэлжэ ябахын орондо хүбүүниинь гэнтэ хараажа, сохижо байба гэхые дуулаха һаа, шэхэнэй байһанайнь хэрэггүйл. Нээрээшье эхэ, эсэгынгээ үргэһэн, хараһанай, хүн болгоһоной ашалые иимээр харюулха һаа, хүнэй хүбүүн гэгдэжэ ябаһанай хэрэггүйл.

Тиимэ гэһээш, дуулаад этигэхын аргагүй, зүрхэ сэдьхэлээ эбэрхээр зүдэг юумэ мэндэ болоо гэжэ дуулабаб. Эхинһээнь абаад хөөрэһүүлши. Бэсүүрэй аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозһоо нэгэ бэшэг намда ерэбэ гээшэл даа. «Ямар хэмэр һониноо дуулгагшааб» гэжэ досоогоо бодосогоон, тэрэ бэшэгээ задалбаб. Тиигээд лэ уншажа эхилбэб. Юрэдөө гайхалтай даа, этигэхын аргагүй. Нюдэндөө этигэжэ ядабаб. Буруу уншана гээшэ гүб гээд, нюдэнэйнгөө шэл хээдшье уншабаб. Мүнөөхи даа, ухаан заяанда орошогүй, бурят хүнэй үри бэенэрэй, булгад хүнэй аша гушанарай дунда хэтын хэтэдэ нэгэш болоогүй муу муухай юумэнэй болоһон тухай Бэсүүрэй колхознигууд бэшэһэн байба. Эй даа, нюдэ халтирхаар юм даа, юу гэхэб! Ай халаг, халаг! Хайран эсэгэ! Хайран эсэгэ! Нюдөөрөө дүүрэн нёлбоһо сэлсылгэжэрхёод байтарни, газааһаа нүхэрни орожо ерээ. Намаяа хараһаар, тэрэм нюдөө бэлтылгээд, гараа дэлгээгээд байшаба.

—Тархай, —гэбэл даа. —Энэ ши иихэдээ яабаш? Шэг шарайшни үзэшэгүйл, хүхэ сагаан лэ... Юун саарһаа бараад ябанаш? Юун болооб? Үбдэшоо гүш?

—Үбдэхэһөө доро юумэн болоо,—гэжэ харюусабаб.

—Юун? Доро юумэн? Яагааб, хүн хардаа гү?

—Үшөө доро юумэн болоо.

—Юрэдөө би юушье ойлгоногүйб... хэлыш, юун болоо юм?

—Тэрэ бузар Хаян эсэгээе сохёо.

—Юу хэлэнэ гээшэбши? Ямар Хаян? Ямар эсэгээе сохёо гэнэш?

—Тэрэ Хаян эсэгээе сохёо, түрэһэн эсэгээе сохёо!

—Юугээ хэлэнэ гээшэбши? Алеэл даа,—гээд нүхэрни гартахи бэшэгыем шобто татан абаад уншаба.

Уншаха бүреэ нүхэрэйм шарай шүрмыжэ, хара бараан болоод, хүмэдхөө буулгажа, эжэ эхигүй нюдаргаа зангидаба.

***

Бэсүүрэй аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой Хэрээтын гол үдэшын һайн боро хараанда аали номгоноор дунгяаран байгаа бэлэй. Иигэжэ байтар нэгэ айлда айхабтар шангаар юумэн түр-тар гээд, ёолохо абяан дуулдашаба ха. Удаань үүдэн тард-нярд гээд, хэрэлсээ түбэрөөд, муухайгаар хашхаралдаһан хоёр хүн газаа гүйлдэжэ гарашаба.

—Хаанаш тэрьедэжэ ошохогүйш! —гэһэн игсуун абяан дуулдаад, нэгэниинь нэгээе хүсэбэ хэбэртэй.

Гүжэгэр хүбүүн нэгэ үбгэрһэн хүниие нюдэ нюургүй нюдэжэ байба. Үбгэжөөл баарһан мултаржа, саашаа тэрьелхээ һанана, теэд захаһаань угзаржа баряад, огто табижа үгэнэгүй, сохино. Дороо даража унаадшье гүбинэ.

Энэ дүлии үдэшын шэмээ таһалһан хүниие нютагаархиниинь таняад лэ орхибо. Энэмнай хадаа архиин тулам, хэрүүлэй эзэн, Хэрээтын голдо мэдээжэ, салшаа буяан будляан Хаян Номинов гэдэг түрэһэн эсэгэдээ гар хүрэжэ, хүндэ нюдаргаараа буулгажа байдаг амитан байба.

Наһатай болоһон Цырен үбгэжөөлые нютагаархиниинь хайрлан, нюуртаа нохойн гүгэл түрхиһэн, нэрээ хухарһан хүбүүндэнь зэбүүрхэжэ, дураа гутаа юм ааб даа. Доржиев Цырен гэжэ хүбүүн һалгахаа һанажа, нүхэрэй ёһоор:

—Болиишь даа, болииш, зүдэр зутар аашаяа болюулыш. Яаба хээбэшье һаа, түрэһэн эсэгэш ха юм,—гэхэшэлэн Хаянда хандаба гэхэ.

Теэд хоёр нюдөө улайлгажа, галзууршаһан Хаян шоно мэтээр хёлойжо, буха шэнгеэр хүлзэжэ, ганса Доржиев бэшэ, арбанш доржиевуудые зада сохихоор аашалан:

—Тонил, арил! Үгы һааш, хабһыш хуха сохихоб!—гэжэ хараагаад, ёбороод, гартаа ороһон лэ юумээр Доржиевай хойноһоо шэдэжэ үдэшөөд, мүнөөхи зоболонто эсэгээе наншаһаниинь тэрэл даа.

Хайрата үбгэжөөл бэеэ абархые оролдон, хүдөөгэй хуулиин газар болохо сомон зүблэл худар тэрьелжэ орошоо гэхэ. Хүбүүниинь бүри зэрлигшэжэ, юунһээшье айха гайхахаяа, эшэхэ барихаяа болишонхой юумэн сомон зүблэлдэ гүйжэ ерэхэнь яагаабши.

Сомондо тэрэ үеэр сесси боложо, хүдөө тосхоной дарганар, аймагай түлөөлэгшэд ерэнхэй байба. Эдэ гэршэнүүдэй нюур дээрэ дэмырһэн Хаян эсэгээе сохибо гээшэл даа. Хүн зон һалгаажа абаһан байгаа.

Хожомынь Хаян хороо гаргажа:

—Таанадай хамаархаха хэрэг юу байгаа юм. Яажаш байхадамнай манай дуран,—гэжэ ганираад, зүблэлэй секретарь Очирова Цырен-Дулмые хэлэ аманда орошогүй муухайгаар хараагаа һэн гэхэ.

***

Номинов Хаянай иимэ жэгшүүритэ муухай аашые дуулаад байхадаа, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлжэ, уур сухалаа хүрэнэбди. Хүндэтэ уншагша нүхэд, хүн дүрсэеэ алдаһан, нэрээ хухарһан энэ амитаниие шоо үзэн, шобто хаража, зэбүүрхэлээ мэдүүлжэ манда бэшэхэ бээзэт — гээд найданаб.

М. Тархай.

Заводуудай цехүүдые, библиотеканүүдэй уншалгын залнуудые, һургуулинуудые гэрэлтүүлхэ шэнэ арматура Москвагай «Электросвет» гэжэ завод бүтээжэ гаргана. **Зураг дээрэ:** заводой хабсаралгын участогай мастер А. И. Бескурников һургуулинуудые гэрэлтүүлхэ шэнэ техническэ арматурые шалган үзэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Шатараар Свердловскынхид түрүүлбэ

Шатараар РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө Ленинградта үнгэрэгдэжэ байһан мүрысөөнэй табадахи тур һаяхан болоо. Эндэ Ивановска областиин командатай уулзаһан манай республикын шатаршад яаха аргагүй муугаар наадаа. Спортын мастер Овечкинтэй наадаһан Сампилов түрүүн амжалтатай байтараа, ехэ алдуу гаргажа, шүүгдэхэ баатай болоһон байна. Берсутский аба абаһаар буруу ябадал хэжэ, нэгэ бодоёо алдаһанайнгаа һүүлдэ, Новицинда шүүгдэһэнээ мэдэрээ. Власов Перловто шүүгдээ.

Богонёор хэлэхэдэ, манай республикын шатаршадай дундаһаа гансал Галданов энэ турта һайнаар наадажа, Проничевые шүүгээ.

Ноябриин 24-дэ мүрысөөнэй түгэсхэлэй урдахи 8-дахи тур болоо. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Свердловско областиин команда Москвагай шатаршадтай уулзаба. Хоёр командын шатаршад аяар 11 часай туршада бүхы шадабари мэргэжэлээ гарган тулалдаа. Наадаяа дүүргэһэн 7 партиин һүүлээр 3,5:3,5 тоотойгоор тэнсээ. Иигэжэ Свердловскын шатаршад түрүүлжэ ябаһан москвагайхидые ахижа, 2,5 очкогоор үлүү болобо. Гэбэшье мүрысөөнэй һүүлшын 9-дэхи тур дээрэ эдэ хоёр командын али нэгэн шалгаржа, шатараар РСФСР-эй мүнгэн кубок абахань гээшэ.

Мүнөө Свердловско областиинхид 39,5, Московско—37, новосибирскынхид 35,5 очкотой болонхой.

А. Сумкин.

Тобшохоноор мэдээсэхэдэ...

☆ Закаменай аймагай «Дружба» колхозой дала наһатай гэшүүн Бадма Раднаев хүгшэнтээ хамта гунан сарнуудай гүүртэ даадаг. Нүхэр Раднаев хэды үбгэ наһан болобошье, малаа һайнаар харууһалжа, хүшэ абхуулна.

С. Аюшеев.

☆ Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз шэнэ һубаг татажа, Сагаатай голой уһаар тарянай 400 гектар газар уһалха аргатай болобо. Тиигэжэ намартаа газараа уһалба.

Д. Цыремпилов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

МНРП-гэй ЦК-гэй пленум

УЛАН-БАТОР, ноябриин 25. (ТАСС). МОНЦАМЭ агентствын дамжуулһанай ёһоор, Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гэй пленум һаяхан болоходоо, гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай байдал, тэрэниие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай МНРП-гэй ЦК-гэй хоёрдохи секретарь Д. Дамбын элидхэлые шагнаа.

Элидхэл тушаа пленумэй баталан абаһан тогтоол соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: ороной экономикын шууд хүгжэн дэбжэхэ тудам ажалшадай байдал улам һайжарна, соёл болбосоролынь дээшэлнэ, мүн тэдэнэй юумэ худалдан абаха шадабари ехэ болоно. Тиимэһээ ажалшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангалгые эрид һайжаруулха, худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэриие бүхы хэмжээгээр һайжаруулха шухала.

Эдэ асуудалнуудай шухала удхашанартай байһые хараадаа абан, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эмхинүүдые хубилгаха, худалдаа наймаанай болон бэлэдхэлэй хэрэгые түбэй газарһаа хүтэлбэрилдэг болохо, МНР-эй Худалдаа наймаанай болон бэлэдхэлэй министерствые байгуулха, Худалдаа наймаанай министерствые МНР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министерство болгохо гэжэ МНРП-гэй ЦК-гэй пленум тогтоогоо.

Худалдаа наймаанай, бэлэдхэлэй хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхыень худалдаа наймаанай организацинуудта хүдэлдэг партиин бүхы гэшүүдые, ревсомолшууд болоч профсоюзай гэшүүдые МНРП-гэй ЦК-гэй пленум уряалаа.

Профсоюзуудай хүдэлмэриин байдал тухай, тэрэниие саашадань һайжаруулха зорилгонууд тухай МНР-эй Профсоюзуудай центральна соведэй түрүүлэгшэ Б. Бальжинняамын элидхэлые пленум шагнажа, зүбшэн хэлсэһэн байна.

МНР-эй профсоюзууд МНРП-гэй хүтэлбэрээр ажаллажа, мүн Советскэ Союзай болон арадай демократиин оронуудай профессиональна союзуудай баялиг дүй дүршэлһөө хододоо һургаал абажа, олон янзын ажал-ябуулгаяа саг үргэлжэ үргэдхэн һайжаруулна гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, МНРП-гэй ЦК-гэй пленум баталан абаһан тогтоол соогоо иигэжэ заагаа. Социалистическэ байгуулалтын угаа түргэнөөр хэгдэжэ байһан, мүн орон дотор хүдэлмэришэн ангиин түрүү үүргын улам дээшэлжэ байһан үедэ профсоюзуудай үүргэ болон уялганууд улам дээшэлүүлэгдэхэ ёһотой.

Замбуулин огторгойе амгалан ёһоор хэрэглэхэ тухай хэлсээ баталалгада США һаад ушаруулна

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 25. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сессидэ хабаададаг Советскэ Союзай делегациие толгойлогшо В. А. Зорин мүнөөдэр пресс-конференци зарлажа, тэрээн дээрэ мэдүүлгэ хэһэн байна.

Замбуулин огторгойе амгалан ёһоор хэрэглэхэ тухай асуудалаар хэлсээ баталха ябадал хүнгэдхэхые эрмэлзэн, советскэ делегациин абаһан хэмжээнүүд тухай СССР-эй түлөөлэгшэ хэлэһэн байна. Үгэеэ ойлголсожо, шиидхэбэри гаргаха зорилгоор СССР-эй делегаци США-гэй делегацитай хэлсээ хэһэн, өөһэдынгөө дурадхаһан резолюциин проектдэ хэдэн горьтой хубилалтануудые оруулжа, хараа бодолнуудаа ойртуулха бодото алхам хэһэн, мүн замбуулин огторгойе шэнжэлхэ, тэрэниие амгалан ёһоор хэрэглэхэ тушаа ООН-эй талаар уласхоорондын органиие—комитедые байгуулха тухай саащанхи хэлсээе хүнгэдхэһэн байха юм. Гэбэшье США-гэй делегаци хэлсээ баталалгые ураггшагүйдүүлхын тулада энэ асуудалаар хөөрэлдөөгөө таһалдуулаад, дурсагдаһан комитедые 18 гэшүүнһээ бүридүүлхэ гэһэн резолюциин шэнэ проектые политическэ комитедэй үзэмжэдэ табиһан байха юм. (Урда тээнь США тус комитедые 13 гэшүүнһээ, тиихэдэ СССР 11 гэшүүнһээ бүридүүлэн байгуулха гэжэ дурадхаһан байгаа. Мүн энэ комитедэй состав тухай үгэеэ ойлголсохо тээшээ бологдожо байһан юм). США хадаа Америкын сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ ородог 12 ороной түлөөлэгшэдые комитедтэ оруулха гэжэ һанамжалһан байна; ойройдоол 6 һуури бусад оронуудта (тиихэдэ социалистическэ оронуудта 3, нейтральна оронуудта 3 һуури) үгтэхөөр хараалагдаһан байгаа.

США өөрынгөө проектые политическэ комитедэй үндэр дуунда табижа, тэрэнээ баталуулһан байна. Гэбэшье резолюциин тус проектые 30 делегаци буруушаажа дуугаа үгэһэн байха юм.

Политическэ комитедэй иимэ тааруугүй шиидхэбэри гаргаһаниинь энэ шухала асуудалаар ямар нэгэн үрэ ехэтэй харилсаа холбоо байгуулха аргагүй болгоһон эндүүтэй алхам болоно. Иигэжэ байгуулагдаһан комитет замбуулин огторгойе амгалан ёһоор хэрэглэхэ харилсаа байгуулха орган боложо шадахагүйһөө гадна, США-гэй баалалтаар ООН-до байгуулагдаһан бусад комитедүүдтэл адли ямаршье үрэтэй хэрэг бүтээжэ шадахагүй гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Замбуулин огторгойе амгалан ёһоор хэрэглэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгэ, мүн таарууүй тогтоол баталан абаһан ушар США-гэй эзэрхэг түримхэй хараа бодол баримталдаг байһые шэнээр гэршэлэн харуулба. Иимэ хараа бодол гүрэнүүдэй тэгшэ эрхэтэйгээр хоорондоо харилсаа холбоо байгуулха арга боломжые һуларуулна. Тиихэтэй хамта иимэ хараа бодол Нэгэдэмэл Наһануудай Организациин үндэһэ һуурие һуларуулха байна. США-гэй иимэ хараа бодол арад зоноор буруушаагдадаг гэжэ ажабайдал нэгэтэ бэшэ харуулдаг байна. Энэ хараа бодол мүнөөшье буруушаагдаха байха гэжэ В. А. Зорин хэлээ.

Тиигээд В. А. Зорин журналистнуудай асуудалнуудта харюу үгэһэн байна.

Ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай гурбан гүрэнэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, ноябриин 25. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалгые болюулха тухай гурбан гүрэнэй Женевэй зүблөөнэй ээлжээтэ заседани мүнөөдэр боложо, атомна, водородой зэбсэг туршалга болюулха тухай советскэ проектые, тэрэшэлэн ядерна туршалга даб дээрэ зогсоохо уласхоорондын хиналтын органиие байгуулха дүрим тухай США-гэй делегациин дурадхаһан документые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлүүлэгдээ.

Уласхоорондын хиналтын органой ажал-ябуулгада хамаатай нэмэлтэ асуудалнууд тушаа документые Англиин түлөөлэгшэ зүблөөнэй үзэмжэдэ табиһан байна.

Гэнтын добтолго зайсуулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, ноябриин 25. (ТАСС). Гэнтэ добтолго зайсуулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөнэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ Албаниин, Англиин болон США-гэй түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Стивенсон Чикагода үгэ хэлэбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 25. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Чикагоһоо иигэжэ мэдээсэнэ. Демократическэ партиин зүгһөө президентын тушаалда урда тээнь дэбжүүлэгдэһэн кандидат Эдлай Стивенсон телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ: «Ородууд хадаа бидэндэл адли дай хэхые хүсэнэгүй. Хэлсэн хэхэ аргаар эб найрамдалай хэрэг хангагдаха ёһотой. Ямаршье тушаалтанай хабаадалгатайгаар бидэнэр ородуудтай хэлсээ хэхэ ёһотойбди».

Росси США-тэй тэгшэ эрхэтэй орон гэжэ Америка мэдэрхэ ёһотой. «Энээниие үндэһэ болгон Советскэ Союзтай эб этэйгээр зэргэ оршон байха ёһотойбди» гэжэ Стивенсон хэлээ.

«Тэдэнэр (Советскэ Союз.—ред.) дай хэхые хүсэнэгүй. Юуб гэхэдэ дайн болоо һаа, тэдэнэй экономическа хүгжэлтые таһалдуулха байна» гэжэ Стивенсон онсолон тэмдэглээ. Ородууд америкынхидтэ дурагүйгөөр хандадаггүй юм. «Американецууд болон Америкын правительство хоорондоо илгаатай гэжэ тэдэ тоолодог. Ородууд дэлхэй дээрэхи эгээн лэ һайн һайхан сэдьхэлтэй арад зон гээшэ» гэжэ Стивенсон саашадань хэлээ.

Советскэ сэрэгэй делегаци Швеци оробо

Советскэ сэрэгэй делегаци армиин генерал Н. И. Крылов түрүүтэйгээр Швеци айлшаар орохоор ноябриин 25-да гараад, энэ үдэртөө Стокгольм хүрэжэ ошоһон байна.

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хүдэлмэри һайжаруулха

Партиин ЦК-гэй 1953 оной сентябрьда, мүн үнгэрэгшэ жэлэй февральда болоһон Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэжэ, хүдөө ажахын бүхы органуудай ажал хүдэлмэриин шэнээр хубилгагдан табигдахадань, хүдөө ажахын дунда, дээдэ һургуулитай нилээд олон мэргэжэлтэд колхозуудта ошоод, оролдосотойгоор хүдэлжэ байна. Тиигэжэ колхозуудта үхэр малые зоотехническэ заабаряар, зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ, тэндэхи ажал хүдэлмэридэ түрүү дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар һүүлэй 2—3 жэлэй туршада республикын колхоз, совхозуудта адуу малай тоо толгой олошоржо, һү, тоһо, мяха болон хүдөө ажахын бусад продуктнууд нилээд ехээр абтадаг боложо байнхай.

Өөрынгөө үнэн шударгы, оролдосото ажалаар колхознигууд, хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй, магтаалтай болоһон мэргэжэлтэд: зоотехник, ветеринар болон агрономууд колхоз, совхозуудтамнай олон. Жэшээлхэдэ СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Борьёогой совхозой главна зоотехник нүхэр Уварова, Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник нүхэр Хамаганов, Иволгын «Улаан Оронго» колхозой агроном нүхэр Лхамажапов, Бичурын совхозой зоотехник нүхэр Сахарова, Кяхтын аймагай ветлечебницын ветврач нүхэр Антонов болон хүдөө ажахын бусад олон түрүү мэргэжэлтэд өөһэдынгөө уг зорилгые эрхимээр дүүргэжэ, ажалдаа һайн амжалта туйлана.

Гэбэшье колхоз, совхозуудта агрономическа болон зоотехническэ мэргэжэлтэдэй ажал хүдэлмэреэ һайжаруулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1955 оной августын 20-до гаргаһан тогтоол республикын колхоз, совхозуудта үшөөл муугаар, хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэн бүхэниие өөһэдынь мэргэжэл шадабарида тааруулан, зохихо ажалдань зүбөөр табиха, тэдээндэ хаһа сагтань бодото туһаламжа үзүүлхэ, һургаха талаар республикын Хүдөө ажахын министерство, тэрэнэй кадрнуудые эрхилхэ таһаг үшөөл муугаар хүдэлмэрилнэ гээшэ. Һүүлэй 3 жэлэй туршада аймагуудай колхоз, совхозуудта дунда, дээдэ һургуулитай нилээд олон мэргэжэлтэд эльгээгдэнхэй. Теэд олохон колхозой түрүүлэгшэнэр, комплексно бригадын бригадирнууд, зарим совхозой фермэнүүдые эрхилэгшэд мүнөө болотор хүдөө ажахын тусхай мэргэжэл һургуулигүй зандаа байһаар. Тиихэдэнь хүдөө ажахын тусхай һургуули дүүргэһэн зарим мэргэжэлтэд эндэ тэндэ, тад ондоо ажалда хүдэлжэ байдаг.

Мүн аймгүйсэдкомууд болон хүдөө ажахын инспекцинүүд колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэдэй ажалые зүбөөр хүтэлбэрилэн эмхидхэхэ, хүдэлмэрииень хинан шалгаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэл олондо дэлгэрүүлхэ, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь тэдээндэ туһалха ёһотой аад, зарим газарта энэ хэрэгтэ бодото анхарал табигдадаггүй. Закаменай, Ториин, Сэлэнгын, Заиграйн, Хориин, Зэдын, Прибайкальска аймагуудай аймгүйсэдкомууд болон зарим колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэд тэндэ ажалладаг хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, илангаяа залуу, шэнэ ерэгшэдтэ тодорхой туһаламжа хүргэдэггүй, миин хооһон захиралта, заабари үгөөд лэ һуудаг заншалтай. Гадна эдэ аймагуудта мэргэжэлтэдэй хабаадалгатай суглаан, үйлэдбэриин зүблөөн, элдэб научна конференци гэхэ мэтэ үнгэргэгдэдэггүй шахуу. Тэрэшэлэн зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ажал хүдэлмэридэ али болохоор туһалхын орондо, тэдэнэй шухала заабари, эрилтэнүүдые дүүргэдэггүй, хэтэрхэдээ тэдэниие элдэб эсээр хараажа, зонхилжо, урма зоригыень хухалдаг, эсэстээ тэдэниие колхознигуудай дунда хүндэгүй болгодог байгаа. Зарим колхозуудта шэнэ ерэһэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые зохид һайн гэр байраар, мори унаагаар хангадаггүй, мүн тэдэнэй хэһэн ажалайнь түлөөһэ үни удаан үгэдэггүй ушаршье бии. Эдэ бүгэдэһөө боложо, мэргэжэлтэд нэгэ газарта үни хүдэлдэггүй, ходо иишэ тиишээ ябажа, һэлгэжэ һэдхэжэ байдаг. Гансахан һүүлэй 2—3 жэлэй туршада республикын колхозуудһаа аяар хоёр зуугаад агроном, зоотехнигууд гаража, ондоо тээшэ ошонхой.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые һургажа гаргадаг республикын зооветинститут, Улан-Удын, Кяхтын хүдөө ажахын техникумүүд колхоз, совхозуудта үбһэ ногооной, ороoһо тарянай ургаса дээшэлүүлхэ, малай үүлтэр һайжаруулха талаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ ёһоор туһалнагүй. Эдэ һургуулинуудые дүүргэжэ гараһан олохон мэргэжэлтэд, илангаяа зарим агроном, зоотехнигууд хүдөө ажахын тодорхой экономикые болон шэнэ шэнэ машина, техникэ хүсэд мэдэдэггүй, колхоз, совхозуудтахи ажал хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые зүбөөр шиидхэн эмхидхэжэ шададаггүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ажалые эрид һайжаруулхын түлөө бүхы хэмжээ абаха саг тулаа.

Республикын Хүдөө ажахын министерство, аймгүйсэдкомууд, тэдэнэй инспекцинүүд, колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци болон хүдөө ажахын бусад органууд энэ асуудалда зохихо анхарал хандуулжа, мэргэжэлтэдые ажал хүдэлмэридэнь зүбөөр табижа, колхоз, совхозуудай фермэ, комплексно бригадануудые даагша, эрхилэгшэнэрээр эгээл дүршэл ехэтэй, шударгы оролдосотой, зүдхэмжэтэй мэргэжэлтэдые томилхо ёһотой. Мүн хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь туһалжа, тэдэнэй хабаадалгатай элдэб семинар, зүблөө болон научно-техническэ конференцинүүдые ходо үнгэргэжэ, колхозуудай ажахые хүгжөөхэ, эрдэм ухаанай болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые артелиин ажалда нэбтэрүүлхэ, мүн бусад эмхидхэлэй шухала асуудалнуудые тэндэ зүбшэдэг байха шухала. Колхоз, совхозуудта агрономическа, зоотехническэ болон ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө һара бүри үнгэргэжэ, тэдэнэй хэһэн хүдэлмэриин дүн гаргажа, дутуу дундануудыень элирүүлэн, саашанхи зорилгонуудыень тодорхойлдог байбал таарамжатай. Тиихэдэ колхозой правлениин, аймгүйсэдкомой заседани дээрэ мэргэжэлтэд хэһэн хүдэлмэри тухайгаа саг үргэлжэ тоособолынь зохистой.

Мүн мэргэжэлтэдэй ажаһуудалай эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха, тэдээндэ зохид һайн гэр байра түхеэржэ үгэхэ гү, али өөһэдтөө гэр байра барихадань туһалха, ажалайнь түлөөһые хаһа сагтань зүбөөр үгэхэ шухала. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд орооһо тарянай ургаса дээшэлүүлхэ, үхэр малай һү шэмые ехэдхэхэ гэхэ мэтын ажахын шухала хэрэгые колхозуудай түрүүлэгшэнэртэй адли харюусажа байха зэргэтэй.

Тиигэжэ мэргэжэлтэн бүхэн колхоз, совхозуудайнгаа ажахын ёһотойл эмхидхэлшэ, техническэ хүтэлбэрилэгшэнь боложо, хүдөө ажахые хүгжөөхэ, орооһо тарянай ургаса улам дээшэлүүлхэ, малай ашаг шэмэ ехэдхэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха ёһотой.

М. МИХАЙЛОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00899. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4719.